

CRNA GORA
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA U 2017. GODINI

Podgorica, 20. marta 2018. godine

S A D R Ź A J

REZIME.....	4
I UVOD	6
II DJELOKRUG I ORGANIZACIJA RADA	7
III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE.....	9
IV REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE	9
V IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA	10
1. Generalni direktorat za bilateralne poslove.....	10
1.1. <i>Saradnja sa susjednim zemljama.....</i>	<i>10</i>
1.2. <i>Saradnja sa evropskim zemljama.....</i>	<i>11</i>
1.3. <i>Saradnja sa SAD, Kanadom, Meksikom i Argentinom.....</i>	<i>12</i>
1.4. <i>Saradnja sa zemljama Azije, Afrike i Bliskog Istoka.....</i>	<i>12</i>
2. Generalni direktorat za multilateralne poslove.....	13
2.1. <i>Ujedinjene nacije.....</i>	<i>13</i>
2.2. <i>OEBS i Savjet Evrope.....</i>	<i>16</i>
2.3. <i>Regionalne organizacije i inicijative.....</i>	<i>17</i>
3. Generalni direktorat za EU i regionalnu saradnju.....	19
3.1. <i>Aktivnosti u oblasti evropskih integracija.....</i>	<i>19</i>
3.2. <i>Usaglašavanje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU.....</i>	<i>21</i>
4. Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti.....	21
4.1. <i>Aktivnosti uoči i nakon članstva u NATO.....</i>	<i>21</i>
4.2. <i>Aktivnosti iz oblasti politike bezbjednosti.....</i>	<i>22</i>
4.3. <i>Ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz članstva u NATO.....</i>	<i>22</i>
4.4. <i>Registar tajnih podataka.....</i>	<i>23</i>
5. Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju	24
5.1. <i>Ekonomska diplomatija.....</i>	<i>24</i>
5.2. <i>Kulturna diplomatija.....</i>	<i>25</i>
5.3. <i>Međunarodna razvojna saradnja i humanitarna pomoć.....</i>	<i>26</i>
6. Generalni direktorat za konzularne poslove.....	27

7. Generalni direktorat za međunarodno pravne poslove	29
7.1. Međunarodni ugovori i administrativni sporazumi.....	29
7.2. Međunarodne restriktivne mjere.....	31
8. Diplomatsko-konzularna mreža.....	32
VI GENERALNI SEKRETARIJAT.....	33
1. Normativno-pravni okvir.....	33
2. Kadrovska pitanja.....	33
3. Finansijsko poslovanje.....	34
4. Javne nabavke.....	35
5. Slobodan pristup informacijama.....	36
VII DIPLOMATSKA AKADEMIJA.....	37
VIII GLAVNI DIPLOMATSKI INSPEKTOR.....	38
IX UPRAVA ZA DIJASPORU.....	39
1. Komunikacija sa iseljenicima i iseljeničkim organizacijama.....	39
2. Realizacija konkretnih projekata.....	40
X OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA.....	41
XI ZAKLJUČAK.....	42
XII ORGANIZACIONA STRUKTURA.....	42

REZIME

Ministarstvo vanjskih poslova je tokom 2017. predano i posvećeno radilo na ispunjavanju obaveza iz domena vanjske politike, odnosno međunarodnoj promociji i prezentaciji Crne Gore i njenih strateških vanjskopolitičkih prioriteta – članstva u NATO i EU, te daljeg jačanja regionalne saradnje i dobrosusjedskih odnosa.

Uspješno okončanim procesom evroatlantske integracije, koji je rezultirao **punopravnim članstvom u NATO 5. juna 2017.**, ostvaren je jedan od najznačajnijih vanjskopolitičkih ciljeva naše zemlje od obnove nezavisnosti. U prvih pet mjeseci prethodne godine, sa posebnom pažnjom je praćen proces ratifikacije Protokola o pristupanju Crne Gore NATO-u u zemljama članicama, a Crna Gora je učestvovala na sastancima Alijanse u svojstvu zemlje posmatrača. Nakon formalnog članstva, pažnja se usmjerila na kvalitetnu realizaciju prvih obaveza u svojstvu nove članice, uključujući i organizovanje godišnje NATO – vježbe upravljanja u kriznim situacijama CMX 2017.

Uporedo sa tim procesom, bilježili smo i vidljiv progres u **pristupnim pregovorima sa EU**, što je potvrđeno otvaranjem četiri, odnosno privremenim zatvaranjem jednog pregovaračkog poglavlja. Frekventan politički dijalog sa briselskom administracijom imao je za cilj redovno i kvalitetno informisanje o ostavarenom napretku u ključnim pregovaračkim oblastima, ali i sveobuhvatnim reformskim procesima, te usvajanju i primjeni najviših evropskih standarda i vrijednosti. Istovremeno, prethodnu godinu je obilježio kontinuitet u usaglašavanju stavova Crne Gore sa principima vanjske i bezbjednosne politike EU, a stepen usklađenosti je i dalje na najvišem nivou.

Realizacijom posjeta na visokom i najvišem nivou, redovan politički dijalog, uz intenziviranje saradnje u raznim oblastima i aktivno sudjelovanje u brojnim regionalnim inicijativama i mehanizmima, dodatno su osnaženi odnosi sa svim **susjednim zemljama**. Osim bilateralnih pitanja od značaja sa građane ovih zemalja, nastavljena je i intenzivna razmjena mišljenja i iskustava u cilju ostvarenja konkretnog progressa u evropskom integracionom procesu, koje sve susjedne države definišu kao svoj vanjskopolitički prioritet.

U prethodnoj godini intenzivirani su bilateralni odnosi i sa nizom **evropskih zemalja**, u prvom redu **članicama EU i NATO, ali i brojnim drugim svjetskim silama i partnerima**. Ojačan je institut političkih konsultacija koje su, u cilju razmatranja konkretnih mogućnosti unapređenja saradnje u narednom periodu, tokom 2017. održane sa određenim brojem zemalja. Takođe, u istom periodu, potpisano je na desetine međunarodnih ugovora i administrativnih sporazuma čime se proširio **normativno pravni okvir** i stvorili temelji za realizaciju projekata od obostranog interesa.

Svoje stavove i interese o nizu pitanja, Crna Gora je zastupala na **multilateralnim forumima i konferencijama**, naročito na sastancima u okviru UN-a, OEBS-a, SE i STO-a. Posebno je bilo riječi o ispunjavanju obaveza koje Crna Gora ima prvenstveno u okviru UN-a i glavnih tijela te organizacije, a poseban akcenat je bio i na saradnji sa UNESCO-om. Pored UN-a, ne manja pažnja je posvećena saradnji sa OEBS-om, uključujući i Kancelariju za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), ali i Savjetom Evrope, u skladu sa čijim preporukama je otpočeo rad na usvajanju i primjeni važnih zakonskih propisa.

Sa ne manje entuzijazma se pristupilo aktivnostima na koordinaciji i promociji **ekonomskih tema** i inicijativa od interesa za Crnu Goru, održavanjem brojnih sastanaka sa predstavnicima državnih organa, agencija, privrednih asocijacija, kulturnih institucija, biznisa i dr. Organizovana su učešća zvaničnika Crne Gore na poslovnim forumima i konferencijama koje su imale za cilj promociju njenih ekonomskih i investicionih potencijala, posjete predstavnika privrednih asocijacija i stranih investitora, ali i podržavana promocija crnogorskih preduzeća i proizvoda.

Tokom čitave godine, konstantne su bile aktivnosti na **zaštiti interesa i prava naših državljana u inostranstvu i pružene su brojne konzularne usluge**. Posredovalo se u pribavljanju raznih dokumenata, potvrda i uvjerenja, a radi pojednostavljivanja cjelokupne procedure apliciranja za vize, u brojnim crnogorskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima instaliran je vizni informacijski sistem. Unaprijeđen je i sistem vizne liberalizacije kroz zaključivanje novih sporazuma o ukidanju viza, a znatno je pospješena i komunikacija sa počasnim konzulima.

Intenzivno se komuniciralo i sa crnogorskim **iseljenicima**, kako bi se unaprijedila saradnja sa njima i njihovim brojnim organizacijama. Preduzeti su konkretni koraci na stvaranju normativnih i institucionalnih pretpostavki za sistemsko uređivanje odnosa Crne Gore sa iseljeništvom što će, uz frekventnu komunikaciju i koordinaciju, doprinijeti efikasnom, transparentnom i kvalitetnom korišćenju raspoloživih potencijala za realizaciju projekata od zajedničkog interesa, ali i za međunarodnu promociju i afirmaciju modernog crnogorskog društva.

Diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore su aktivno sudjelovala u brojnim realizovanim inicijativama, te na taj način pružila mjerljiv doprinos efikasnom sprovođenju utvrđene vanjske politike Crne Gore.

Uporedo sa aktivnostima na međunarodnom planu, značajni iskoraci su napravljeni i unutar samog Ministarstva. Izrađen je i novi **Zakon o vanjskim poslovima**, usvojen 16. oktobra 2017, kojim se nastojala na adekvatan način definisati poslovi i urediti struktura Ministarstva vanjskih poslova. Pristupilo se i izradi novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, oformljene su sve predviđene organizacione jedinice i otpočelo se sa kadrovskim snaženjem istih, kako bi se stvorili uslovi za kvalitetno obavljanje svakodnevnih radnih zadataka. Usvojeno je i niz uredbi kojima su se regulisala pitanja od značaja za funkcionisanje Ministarstva. U skladu sa preporukama Državne revizorske institucije, preduzete su neophodne mjere u cilju ostvarivanja većeg stepena efikasnosti u planiranju i trošenju budžetskih sredstava.

Ministarstvo vanjskih poslova, u toku protekle godine, shodno usvojenom **Programu rada Vlade** za 2017, realizovalo pet od predviđenih sedam obaveza. Kada je riječ o **zaključcima Vlade**, od 63 zaključka koja su se odnosila na Ministarstvo vanjskih poslova, uspješno je realizovano njih 55.

Tokom 2017. započeta je i procedura za preseljenje Ministarstva vanjskih poslova iz Podgorice na **Cetinje**. Krajem jula 2017. završeni su radovi na rekonstrukciji bivšeg Ruskog poslanstva, na temelju sporazuma između Ministarstva finansija, Ministarstva održivog razvoja i turizma / Direkcije javnih radova, Prijestonice Cetinje i Programa Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori (UNDP) potpisanog u oktobru 2014. kao i Aneksa ugovora u potpisanog u decembru 2016. Upotrebna dozvola za objekat izdata je u oktobru 2017. od strane nadležnih organa. Navedenim ugovorom o rekonstrukciji bivšeg Ruskog poslanstva nijesu bili obuhvaćeni radovi koji se odnose na izradu tehničke dokumentacije za dizajn enterijera i opremanje objekta.

Da bi se stekli preduslovi za preseljenje Ministarstva vanjskih poslova, u decembru 2017. potpisan je Sporazum o zajedničkom finansiranju između Ministarstva vanjskih poslova i UNDP-a. Organ državne uprave nadležan za upravljanje državnom imovinom je u decembru 2017. izvršio i zvanično preuzimanje objekta, kako bi se obezbijedile potrebne mjere čuvanja i održavanja objekta na Cetinju, za buduće potrebe Ministarstva vanjskih poslova.

U skladu sa svim gore-iznijetim, može se konstatovati da je Ministarstvo vanjskih poslova uspješno odgovorilo zadacima u 2017. i efikasnim, posvećenim i kvalitetnim radom svih svojih službenika, doprinijelo ostvarenju mjerljivog i vidljivog progressa u implemetaciji vanjske politike Crne Gore i ostvarenju njenih strateških prioriteta.

I UVOD

U skladu sa članom 62 Zakona o državnoj upravi („Sl. list Crne Gore“ broj 38/03 i „Sl. list Crne Gore“ broj 22/08 i 42/11) i članu 52a Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list Crne Gore“, broj 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 06/15, 80/15, 36/16, 41/16, 73/16 i 03/17) Ministarstvo vanjskih poslova je pripremio Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz njegove nadležnosti.

Izvještaj sadrži pregled realizovanih aktivnosti i ostvarene najvažnije rezultate u domenu vanjske politike u protekloj godini.

U prvom dijelu Izvještaja, nakon opisa djelokruga rada i organizacione strukture Ministarstva vanjskih poslova, pruža se uvid u stepen realizacije obaveza shodno Programu rada Vlade za 2017, a potom i zaključaka Vlade tokom čitave prethodne godine. Nakon toga, slijedi pregled najvažnijih aktivnosti ključnih organizacionih jedinica koje u najvećem dijelu definišu, koordinišu i usmjeravaju rad Ministarstva. Naime, u nadležnim direktoratima sačinjen koncizan osvrt na konkretne iskorake koji su napravljeni u pravcu:

- 1) snaženja bilateralne saradnje sa susjedim zemljama, zatim državama članicama EU i NATO, politički i ekonomski najuticajnijim zemljama svijeta, te intenziviranja sveukupnih odnosa sa državama Bliskog Istoka, Azije, Afrike i Amerike;
- 2) boljeg pozicioniranja Crne Gore u važnim međunarodnim organizacijama ali i kvalitetnijeg i potpunijeg zastupanja njenih interesa i stavova o pitanjima od regionalnog ali i šireg, globalnog značaja;
- 3) daljeg napretka u evropskom integracionom procesu, odnosno pristupnim pregovorima sa EU;
- 4) uspješnog okončanja procesa pristupanja Sjevernoatlantskom savezu (NATO) kao i efikasnog ispunjavanja prvih obaveza u svojstvu nove zemlje članice;
- 5) afirmacije ekonomske i kulturne diplomatije kao važnog segmenta u promociji Crne Gore kao atraktivne investicione destinacije, te jačanja komponente međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći;
- 6) finaliziranja procesa uspostavljanja viznog informacionog sistema u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, unapređenja sistema vizne liberalizacije i produbljivanja saradnje sa počasnim konzulima;
- 7) zaključivanja većeg broja međunarodnih ugovora i administrativnih sporazuma, kao i blagovremenog praćenja i primjene odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera i
- 8) poboljšanja kvaliteta rada diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Značajan dio Izvještaja posvećen je djelokrugu rada Generalnog sekretarijata, na čelu sa generalnim sekretarom, imajući u vidu da efikasno djelovanje službi koje su u njegovoj nadležnosti, prvenstveno Odjeljenja za upravljanje ljudskim resursima, Odjeljenja za normativno pravne poslove i Službe za poslove finansija, računovodstva i javnih nabavki, u značajnoj mjeri utiču na funkcionisanje Ministarstva u cjelini.

Dio Izvještaja se odnosi i na aktivnosti posebnih organizacionih jedinica kao što su Diplomatska akademija i Glavni diplomatski inspektor, te organa u sastavu Ministarstva – Uprave za dijasporu.

Tokom 2017, kao i prethodnih godina, službenici Ministarstva vanjskih poslova su pokazali posvećenost, odgovornost i pravovremenost u obavljanju svojih radnih obaveza čemu u prilog govori i činjenica da je zabilježen visok nivo realizacije planiranih aktivnosti, a čiji presjek slijedi u nastavku dokumenta.

II DJELOKRUG I ORGANIZACIJA RADA

Ministarstvo vanjskih poslova, shodno čl. 10 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list Crne Gore“, broj 005/12) **vrši poslove uprave koji se odnose na:** predstavljanje Crne Gore u odnosima sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim međunarodnim institucijama, kao i sa njihovim predstavništvima u Crnoj Gori; komunikaciju i koordinaciju komunikacije drugih organa sa diplomatskim i drugim predstavništvima drugih država i misija međunarodnih organizacija u Crnoj Gori; diplomatsko-konzularne poslove i druge stručne poslove koji se odnose na ostvarivanje političkih, ekonomskih, kulturno-informativnih i drugih odnosa sa drugim državama i međunarodnim organizacijama; vizni sistem; predlaganje Vladi vanjske politike i priznavanja država, kao i uspostavljanje i prekid diplomatskih i konzularnih odnosa sa drugim državama; predlaganje Vladi učlanjenja, odnosno učešća Crne Gore u međunarodnim organizacijama i integracijama, kao i drugih oblika multilateralne saradnje; realizaciju strateških prioriteta (regionalna saradnja, evropske i evroatlantske integracije, unapređenje bilateralnih odnosa, saradnja na multilateralnom planu); koordinaciju aktivnosti u saradnji sa drugim nadležnim organima u procesu priključenja Crne Gore NATO-u, uključujući i informisanje javnosti o NATO i dinamici ispunjavanja obaveza u ovom procesu; izdavanje diplomatskih i službenih pasoša i vođenje propisane evidencije o njima; zaštitu interesa Crne Gore, njenih državljana i pravnih lica u inostranstvu; saradnju sa iseljenicima iz Crne Gore i njihovim organizacijama; analiziranje i procjenjivanje razvoja regionalnih i međunarodnih odnosa i dešavanja, naročito u oblasti vanjske i bezbjednosne politike; analiziranje međunarodnog položaja Crne Gore, bilateralnih odnosa sa drugim državama, informacije stranih medija koje se odnose na Crnu Goru i aktivnosti u međunarodnim organizacijama, kao i informacije i analize specijalizovanih instituta i institucija; promociju ekonomskih interesa Crne Gore u inostranstvu; ekonomsku diplomatiju, koordinaciju i unapređenje međunarodne ekonomske saradnje; koordinaciju promocije spoljne trgovine i prezentacije ekonomskih interesa Crne Gore, radi privlačenja direktnih stranih investicija u cilju ekonomske valorizacije; podsticanje internacionalizacije crnogorske privrede; koordinaciju i učestvovanje u zaključivanju bilateralnih i multilateralnih ekonomskih i investicionih sporazuma; iniciranje, koordinaciju i učestvovanje u radu mješovitih komisija za ekonomsku saradnju; koordinaciju saradnje sa međunarodnim organizacijama; koordinaciju i komunikaciju sa resornim ministarstvima i ostalim domaćim i stranim partnerima u cilju zaštite, valorizacije i promocije ekonomskih interesa Crne Gore u inostranstvu; koordinaciju međunarodne razvojne i humanitarne pomoći; unapređenje saradnje u oblasti kulture, obrazovanja i sporta u međunarodnim odnosima; pripremu predloga zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti vanjskih poslova, davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa kojima se uređuju pitanja u vezi sa vanjskim poslovima; vršenje poslova u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaključivanje i izvršavanje međunarodnih ugovora i drugim propisima ili međunarodnim ugovorima; predlaganje Vladi postavljanja i opoziva šefova diplomatsko-konzularnih predstavništava; učešće u poslovima vezanim za akreditaciju zvaničnih predstavnika država i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori; učešće u organizaciji i realizaciji zvaničnih i drugih međunarodnih posjeta na državnom nivou, uključujući i posjete delegacija i poslanika Skupštine Crne Gore; učešće u pripremama za učešće crnogorskih predstavnika na međunarodnim pregovorima i sastancima; pripremu i davanje pravnih mišljenja o pitanjima iz međunarodnog prava; razgraničenje Crne Gore sa susjednim državama, u saradnji sa drugim nadležnim organima; pripremu i čuvanje dokumentacije o državnoj granici u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola; sprovođenje postupka sticanja, održavanja, raspolaganja i otuđivanja pokretne i nepokretne imovine u inostranstvu koja je neophodna za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava; prikupljanje i čuvanje dokumentacije o vanjskoj politici Crne Gore; podsticanje naučno-istraživačkog rada i obrazovanja u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa; organizaciju, održavanje i zaštitu sistema informatičkih, telekomunikacijskih, kurirskih i drugih veza sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima i drugim informacionim sistemima, u saradnji sa drugim nadležnim organima; obezbjeđenje diplomatsko-konzularnih predstavništava i zaposlenih u njima, u saradnji sa drugim nadležnim organima; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Strukturu Ministarstva vanjskih poslova, prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, usvojenom na sjednici Vlade 16. marta 2017. čine sljedeće organizacione jedinice:

- **Generalni direktorat za bilateralne poslove** u okviru kojeg su: Direkcija za susjedne zemlje; Direkcija za Evropu; Direkcija za Sjevernu, Centralnu i Južnu Ameriku i Direkcija za Afriku, Bliski istok, Aziju, Australiju i Pacifik;
- **Generalni direktorat za multilateralne poslove** u okviru kojeg su: Direkcija za Ujedinjene nacije; Direkcija za Organizaciju za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i Savjet Evrope (SE) i Direkcija za regionalne organizacije i inicijative;
- **Generalni direktorat za Evropsku uniju i regionalnu saradnju** u okviru kojeg su: Direkcija za Evropsku uniju (EU) i Direkcija za regionalnu saradnju;
- **Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti** u okviru kojeg su: Direkcija za NATO; Direkcija za operacije, partnersku politiku i regionalnu saradnju i Registar tajnih podataka;
- **Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju** u okviru kojeg su: Direkcija za ekonomske i kulturne poslove i promociju i Direkcija za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć;
- **Generalni direktorat za konzularne poslove** u okviru kojeg su: Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć, granice i opšte poslove; Direkcija za pasoške poslove, diplomatske privilegije i imunitete i legalizaciju;
- **Generalni direktorat za međunarodno pravne poslove** u okviru kojeg su: Direkcija za međunarodne ugovore; Direkcija za restriktivne mjere i Direkcija za praćenje razvoja međunarodnog javnog prava i pravno-informacionog sistema;
- **Kabinet ministra**
- **Odjeljenje za analitiku**
- **Odjeljenje za odnose sa javnošću**
- **Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima**
- **Odjeljenje za normativno pravne poslove**
- **Odjeljenje za upravljanje informacionim sistemima**
- **Odjeljenje za unutrašnju reviziju**
- **Služba za poslove finansija, računovodstva i javnih nabavki**
- **Služba za administrativno-tehničke poslove**
- **Diplomatski protokol**
- **Diplomatska akademija**
- **Diplomatsko - konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu**

Van organizacionih jedinica vrše se poslovi: **državnog sekretara, generalnog sekretara**, samostalnog savjetnika I - podsekretara za pravna pitanja; samostalnog savjetnika I - podsekretara za finansijska pitanja, kao i **glavnog diplomatskog inspektora**.

Organizacionu jedinicu organa u sastavu - **Uprava za dijasporu** čine: Sektor za realizaciju programa i projekata i Sektor za statusna pitanja, istraživanje, evidencije i podršku.

III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

Ministarstvo vanjskih poslova je, shodno usvojenom Programu rada Vlade za 2017, bilo nadležno za realizaciju **7 obaveza**, raspoređenih u tematski i normativni dio Programa:

TEMATSKI DIO:

I kvartal:

- Akcioni plan za implementaciju Nacionalne strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje 2016 – 2020
- Analiza rada diplomatsko-konzularne mreže

III kvartal:

- Informacija o radu diplomatsko-konzularne mreže

NORMATIVNI DIO:

I kvartal:

- Predlog zakona o vanjskim poslovima

III kvartal:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama

IV kvartal:

- Predlog zakona o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći

Od navedenih obaveza, **5 je realizovano u 2017.** Nerealizovane su dvije aktivnosti: Predlog zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima i Predlog Zakona o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći, iz razloga specifičnosti tematike, a time i neophodnosti organizovanja širih konsultacija i javnih rasprava, te dobijanja mišljenja od Evropske komisije u cilju kvalitetnog zaokruživanja konačnog teksta predloga predmetnih zakona. Ipak, nakon okončanja potrebne procedure, stekli su se uslovi za usvajanje navedenih zakona u I kvartalu 2018.

IV REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE

U toku 2017. Ministarstvo vanjskih poslova je bilo u obavezi da realizuje **63 zaključka** Vlade.

Od navedenih, u predviđenom roku **realizovano je njih 55**, dok preostalih **8 obaveza nije dospjelo**. One se, u najvećem broju, odnose na otpočinjanje pregovora za usaglašavanje, zaključivanje i potpisivanje međunarodnih sporazuma a ta procedura, svakako, zahtijeva određeni vremenski period.

V IZVJEŠTAJ O RADU ORGANIZACIONIH JEDINICA

1. GENERALNI DIREKTORAT ZA BILATERALNE POSLOVE

Polazeći od definisanih strateških vanjskopolitičkih prioriteta Crne Gore, Generalni direktorat za bilateralne poslove je i u 2017. nastavio sa aktivnom komunikacijom kako sa susjednim zemljama u cilju jačanja dobrosusjedskih odnosa, tako i sa vodećim svjetskim silama i zemljama EU i NATO, posebno u kontekstu ostvarivanja napretka u integracionim procesima. Istovremeno, politički odnosi sa brojnim državama partnerima su osnaženi i produbljeni i kroz institut političkih konsultacija, koje su tokom prethodne godine, shodno definisanom planu održavanja istih, obavljene sa: Makedonijom, Kosovom, Albanijom, Belgijom, Austrijom, Japanom, Izraelom, Marokom i Kolumbijom. To se pokazalo kao odličan mehanizam za sagledavanje trenutnog stanja ukupnih bilateralnih odnosa, ali i razmatranje mogućnosti unapređenja saradnje u narednom periodu..

1.1. Saradnja sa susjednim zemljama

Tokom prethodne godine, nastavljena je intenzivna komunikacija sa svim susjednim zemljama u cilju realizacije inicijativa i projekata od obostranog značaja, posebno u kontekstu evropskih integracija kao zajedničkog interesa. S obzirom na činjenicu da je kao jedan od vanjskopolitičkih prioriteta Crne Gore prepoznata saradnja sa susjedima, te čvrstu opredijeljenost u ostvarivanju najboljih mogućih bilateralnih odnosa sa svim državama regiona, održavani su kontakti na visokom i najvišem nivou sa zvaničnicima država ovog područja.

Tako su predstavnici **Albanije**¹, **Kosova**², **Makedonije**³, **Srbije**⁴, **Bosne i Hercegovine**⁵ u 2017. posjetili Crnu Goru, dok su i najviši zvaničnici Crne Gore boravili u posjetama **Hrvatskoj**⁶, **Bosni i Hercegovini**⁷, **Albaniji**⁸, **Srbiji**⁹ i **Makedoniji**¹⁰. To su bile prilike za razgovore o konkretnim vidovima političke, ekonomske, vojno-odbrambene, turističke, obrazovne, ali i naučno-kulturne saradnje. U Skupštini Crne Gore formirane su, u cilju jačanja i interparlamentarnog dijaloga i saradnje, parlamentarne grupe prijateljstva sa svim susjednim zemljama.

Konkretno, dobri politički odnosi sa **Republikom Srbijom** su, uz realizaciju brojnih posjeta na visokom i najvišem nivou, dodatno osnaženi proširivanjem ugovorne baze, odnosno potpisivanjem sporazuma o saradnji u oblasti turizma i obrazovanja, a održane su i bilateralne konsultacije resora odbrane.

¹ Predsjednik Vlade Republike Albanije Edi Rama boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 3. aprila.

² Ministar vanjskih poslova Republike Kosovo Behdet Pacoli boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 25. septembra.

³ Predsjednik Parlamenta Republike Makedonije Talat Džaferi boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 3. jula.

⁴ Predsjednik Vlade AP Vojvodine Igor Mirović boravio je u posjeti Crnoj Gori 26-28. oktobra.

⁵ Predsjedavajući Vijeća ministar Bosne i Hercegovine Denis Zvizdić boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 14. februara.

⁶ Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Hrvatskoj 15. marta.

⁷ Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović boravio je u zvaničnoj posjeti BiH 6-7. februara 2017; Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović boravio je u zvaničnoj posjeti BiH 19-21. jula; Ministar vanjskih poslova Prof. dr Srđan Darmanović boravio je u zvaničnoj posjeti BiH 24-25. jula.

⁸ Ministar vanjskih poslova Prof. dr Srđan Darmanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Albaniji 10. januara; Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Albaniji 11. decembra.

⁹ Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković boravio je u zvaničnoj posjeti Srbiji 3-4. februara; Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović prisustvovao je 23. juna 2017. svečanom prijemu povodom inauguracije predsjednika Republike Srbije Aleksandra Vučića, nakon čega su predsjednici imali odvojeni bilateralni susret; Ministar vanjskih poslova Prof. dr Srđan Darmanović boravio je u radnoj posjeti Republici Srbiji 10. oktobra; Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović boravio je u zvaničnoj posjeti Srbiji 12-13. oktobra.

¹⁰ Predsjednik Vlade Duško Marković boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Makedoniji 16-17. oktobra; Ministar vanjskih poslova Prof. dr Srđan Darmanović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Makedoniji 9. novembra.

Saradnju sa **Republikom Hrvatskom** je tokom prethodne godine karakterisala komunikacija u okviru završne faze evroatlantske integracije naše zemlje. Hrvatska, takođe, kontinuirano pruža podršku Crnoj Gori u procesu evropske integracije.

Na temelju potpisanog Protokola između ministarstava unutrašnjih poslova Crne Gore, Republike **Albanije** i Republike Kosova o osnivanju i funkcionisanju Zajedničkog centra za policijsku saradnju, za očekivati je unapređenje saradnje u ovoj oblasti. Takođe, važno je pomenuti da su sadržajni politički dijalog i kvalitetna saradnja između Crne Gore i Albanije prepoznati i u usvajanju Zakona o zaštiti nacionalnih manjina u albanskom Parlamentu 14. oktobra 2017, koji sada već prepoznaje crnogorsku zajednicu kao zasebnu manjinu.

Odnosi Crne Gore i **Republike Kosovo** u kontinuitetu se razvijaju na osnovama dobrosusjedstva i prijateljstva, a prati ih i kvalitetan politički dijalog. U posjeti Podgorici boravio je kosovski ministar vanjskih poslova, a saradnja je osnažena i na multilateralnom nivou, imajući u vidu da Crna Gora podržava Kosovo u nastojanjima da ostvari punopravno članstvo u regionalnim i međunarodnim organizacijama, te napretku u evropskoj i evroatlantskoj integraciji.

Bilateralni odnosi sa **Makedonijom** su u toku 2017. bili usmjereni na privredno povezivanje, pa je u sklopu Biznis foruma, a uz učešće oko 40 makedonskih privrednika iz domena prehrambene industrije, poljoprivrede i građevinskog sektora, razgovarano o mogućnostima intenziviranja ekonomske saradnje dvije prijateljske države.

Saradnja Crne Gore i **Bosne i Hercegovine** ima uzlaznu tendenciju u svim oblastima, a ministri vanjskih poslova potpisali su Sporazum o kolokaciji diplomatsko-konzularnih predstavništava, kojim se potvrđuje međusobno povjerenje i uvažavanje i kojim će se doprinijeti ekonomičnosti i efikasnosti funkcionisanja diplomatsko-konzularne mreže. Normativno pravni okvir je proširen potpisivanjem Memoranduma o poljoprivrednoj saradnji, Protokola o prekograničnom nadzoru, te Sporazuma o saradnji u procesu pristupanja EU, što će podstaći razmjenu iskustva i podrške u nastavku integracionih procesa.

1.2. Saradnja sa evropskim zemljama

Tokom 2017. nastavljen je takođe intenzivan politički dijalog na najvišem i visokom nivou sa većinom evropskih država, naročito **Bugarskom**¹¹, **Mađarskom**¹², **Monakom**¹³ i **Gruzijom**¹⁴. U zvaničnim posjetama Crnoj Gori boravili su predsjednici **Bugarske i Mađarske**, predsjednici parlamenata Slovačke i Slovenije, kao i šefovi diplomatija **Estonije, Luksemburga, Holandije, Turske, Bugarske, Rumunije, Litvanije i Mađarske**.

S druge strane, ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović je boravio u posjetama **Austriji** (20-21. april), **Azerbejdžanu** (1-3. novembar), **Belgiji** (25. april), **Grčkoj** (13. juna), **Italiji** (13-15. februar), **Letoniji** (16-17. maja), **Mađarskoj** (27. januara), **Moldaviji** (4. aprila), **SR Njemačkoj** (16. marta), **Poljskoj** (8-9. oktobra), **Sloveniji** (8. marta), **Slovačkoj** (24-26. januara) i **Svetoj Stolici** (21. juna).

U komunikaciji sa brojnim predstavnicima državama članica EU, akcenat je bio na razmjeni informacija o progresu Crne Gore u evropskim integracijama, tj. pristupnim pregovorima sa EU, kako bi se obezbijedila podrška članica daljem napretku naše zemlje prije svega u kontekstu otvaranja, ali i zatvaranja novih pregovaračkih poglavlja.

¹¹ Predsjednik Skupštine Ivan Brajović boravio je u zvaničnoj posjeti Republici Bugarskoj 13-15. decembra.

¹² Predsjednik Vlade Duško Marković boravio je u zvaničnoj posjeti Mađarskoj 24. februara.

¹³ Predsjednik Vlade Duško Marković bio je u zvaničnoj posjeti Kneževini Monako 9. marta.

¹⁴ Predsjednik Skupštine Ivan Brajović boravio je u zvaničnoj posjeti Gruziji 4-5. decembra.

U godini kada je Crna Gora postala punopravna članica NATO, potrebno je istaći posebnu angažovanost u kontaktima sa državama članicama Alijanse kako bi se ispunili zahtjevni diplomatski zadaci potrebni za uspješnu finalizaciju procesa. Diplomatsko-konzularno predstavništva su, prateći crnogorsku vanjsku politiku i instrukcije iz matične države, pružile značajan doprinos uspješnom okončanju procesa evroatlantske integracije.

1.3. Saradnja sa SAD, Kanadom, Meksikom i Argentinom

Ostvarena je izuzetno sadržajna saradnja sa **Sjedinjenim Američkim Državama**, partnerskom zemljom u NATO savezu. U cilju kontinuiranog političkog dijaloga u prošloj godini, pored brojnih kontakata koje je ostvario ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović sa predstavnicima Stejt dipartmenta, relizovani su i susreti predsjednika Vlade Duška Markovića sa potpredsjednikom Majkom Pensom i državnim sekretarom Reksom Tilersonom.¹⁵

Tokom istorijske posjete Crnoj Gori 1. avgusta 2017, **američki potpredsjednik Majk Pens** istakao je da „SAD nemaju male partnere već samo snažne partnere“, te da je njegova posjeta prvi korak u produbljivanju odnosa Crne Gore i SAD-a. Realizovane su, nakon potpredsjedničke posjete, i posjete američkih kongresmena Crnoj Gori, što je bila još jedna prilika za produbljivanje političkog dijaloga. Važno je istaći i da je krajem prethodne godine u Kongresnoj biblioteci donijeta odluka o kodifikaciji crnogorskog jezika od strane Komiteta za koordinaciju jezika ISO 639 – 2.

Dobri odnosi i bilateralna saradnja Crne Gore i **Kanade** su u 2017. dobili na intenzitetu finalizacijom procedure za nabavku tri multifunkcionalna helikoptera kanadske kompanije Bell za potrebe Vojske Crne Gore, ali i otvaranjem Počasnog konzulata Crne Gore u Torontu.

U 2017. je obilježeno deset godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Crne Gore i **Meksika**, a za dalje snaženje odnosa je značajan potpisani Memorandum o razumijevanju za uspostavljanje političkih konsultacija o pitanjima od zajedničkog interesa.

Tokom 2017. realizovane su aktivnosti koje su doprinijele snaženju veza između Crne Gore i **Argentine**, ali i drugih južnoameričkih država, posebno onih u kojima su nastanjeni crnogorski iseljenici. Realizovane su brojne aktivnosti u cilju snaženja veza matice sa dijasporom i polaganjem kamena temeljca otpočeo je projekat za izgradnju „Crnogorske kuće“ u provinciji Čako u Argentini.

1.4. Saradnja sa zemljama Azije, Afrike i Bliskog Istoka

Ojačana je saradnja sa državama Azije, Afrike i Bliskog Istoka. Najznačajniji dio saradnje sa NR Kinom realizuje se u okviru **mehanizma saradnje 16+1**. Crna Gora je septembra 2017. bila domaćin II Forumu gradonačelnika glavnih gradova 16+1. Nastavljena je dobra dinamika saradnje s kineskim partnerima na realizaciji najznačajnijeg infrastrukturnog projekta u Crnoj Gori - autoput Bar-Boljare.

Prethodnu, 2017. obilježio je intenzivan politički dijalog između Crne Gore i **Ujedinjenih Arapskih Emirata**¹⁶, a saradnja je dodatno pospješena potpisivanjem Protokola o međusobnom oslobađanju nosilaca diplomatskih i službenih pasoša od ulaznih viza što će, uz uspostavljanje prve redovne sezonske avio-linije između dvije zemlje u junu 2017, a koju realizuje kompanija FlyDubai, doprinijeti unapređenju sveukupnih bilateralnih odnosa.

¹⁵ Posjete predsjednika Vlade Duška Markovića Vašingtonu su realizovane 8-10. maja i 5. juna, a ministra vanjskih poslova prof. dr Srđana Darmanovića 20-27. marta, 5. juna i 25. novembra – 1. decembra 2017.

¹⁶ Posjeta predsjednika Filipa Vujanovića UAE 14. januara i 22. novembra, a ministra vanjskih poslova prof. dr Srđana Darmanovića 15. oktobra.

Saradnja sa **Japanom** pospješena je otvaranjem Japanskog ugla (u kapacitetu ogranka Ambasade u Beogradu) u Podgorici. Jačanje saradnje u ekonomiji, obrazovanju, nauci, kulturi i sportu ostaju prioriteta crnogorsko-japanskih odnosa.

U 2017. intenzivirana je saradnja sa **Kraljevinom Maroko**, u vidu jačanja političkog dijaloga, kroz održavanje političkih konsultacija, redovnu i frekventnu komunikaciju u cilju pripreme IV Seminara marokansko-španske inicijative o promociji medijacije u regionu Mediterana, čiji će domaćin u 2018. biti Crna Gora.

Odnosi sa **Državom Izrael** unaprijeđeni su uspješno održanim biznis forumom “Kapija Balkana – Cran Gora 2017” (Gateway to the Balkans – Montenegro 2017) i posjetom ministra za regionalni razvoj Yitzhaka Hanegbija, koji je imao susrete s najvišim crnogorskim zvaničnicima. Potpisivanjem niza sporazuma sa zemljama regiona stvara se sve kvalitetnija ugovorna baza koja je solidan temelj za realizaciju budućih projekata u obostranom interesu.

2. GENERALNI DIREKTORAT ZA MULTILATERALNE POSLOVE

U okviru multilateralne saradnje, Crna Gora je nastavila sa intenzivnim aktivnostima kroz članstvo u brojnim međunarodnim organizacijama. Saradnju sa sistemom Ujedinjenih nacija karakterisalo je intenzivno praćenje rada Organizacije i njenih glavnih tijela. Unutar UN sistema i drugih međunarodnih organizacija, proširen i produbljen angažman u Ženevi, u najvažnijim tematskim područjima čime je dat dodatni doprinos snažnijem pozicioniranju i afirmaciji Crne Gore. Posebne aktivnosti su realizovane u okviru OEBS-a i Savjeta Evrope. To se prije svega odnosi na usvajanje i primjenu preporuka Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) za jačanje transparentnosti i povjerenja u izborni proces, te preporuka Komiteta eksperata Savjeta Evrope za procjenjivanje mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL), koje su rezultirale izradom i usvajanjem Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

2.1. Ujedinjene nacije – UN

72. Generalna skupština UN-a - Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović predvodio je delegaciju Crne Gore na generalnoj debati 72. zasjedanja Generalne skupštine UN-a, kada je uzeo učešće i na sastanku predsjednika država i vlada Zapadnog Balkana. Učestvovao je i na događaju na visokom nivou posvećenom reformi UN-a, kao i regionalnim sastancima na visokom nivou i sastancima sa zvaničnicima UN-a i delegacijama država članica. Predsjednik Vujanović je u svom izlaganju, između ostalog, istakao **značaj prevencije terorizma, neproliferacije, i neophodnost posvećenosti svih članica UN ispunjenju ciljeva Agende 2030 i Pariskog sporazuma, te posvećenost Crne Gore unapređenju prava najranjivijih grupa, suzbijanju siromaštva i borbi protiv diskriminacije. Ocijenio je da unapređenje zaštite i poštovanja ljudskih prava preporučuje Crnu Goru za kandidata za članstvo u Savjetu za ljudska prava za period 2022-2024.** Među rezolucijama koje su kosponzorisanе su „Svjetski dan pčela“; „Dekada porodične poljoprivrede UN (2019-2028)“ i „Međunarodni pravno obavezujući instrument pod Konvencijom UN o pravu mora u oblasti konzervacije i održivog korišćenja morske biološke raznovrsnosti u prostoru izvan nacionalne jurisdikcije“. Aktivno je praćen rad Savjet bezbjednosti UN-a, Ekonomskog i socijalnog savjeta (ECOSOC) i ostalih tijela UN sistema sa sjedištem u Njujorku: Komisije za izgradnju mira (PBC) i Izvršnog odbora UN ŽENE, LGTB Core grupe, prijatelja Medijacije, prijatelja Rezolucije SB UN-a o sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovo prenošenje, prijatelja CBRN-a (Hemijska, biološka, radiološka i nuklearna zaštita), te Foruma malih država. Praćene su i aktivnosti UNICEF-a i UNDP-a, kao i sastanci Grupe za globalno upravljanje (3G). U komunikaciji sa Odjeljenjem za mirovne operacije UN-a (DPKO), pružena je podrška upućivanju crnogorskih predstavnika u misije UN-a.

Ljudska prava – Intenzivirane su aktivnosti na planu promocije i zaštite ljudskih prava u svim multilateralnim forumima. Kao posmatrač, učestvovala je u radu tri redovna zasijedanja Savjeta za ljudska prava¹⁷, i jednom specijalnom zasijedanju o stanju ljudskih prava u Mjanmaru.

Tokom 2017. započeo je **treći ciklus Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR)**. Izrađen je **nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava za period 2013-2017.** koji je dostavljen Kancelariji Visokog komesara za ljudska prava (OHCHR). U okviru saradnje sa ugovornim tijelima UN u oblasti ljudskih prava, dostavljen je kombinovani (četvrti, peti, šesti) periodični izvještaj Crne Gore o implementaciji Konvencije za eliminaciju svih oblika rasne diskriminacije (CERD). Predstavila je **drugi periodični izvještaj o implementaciji Konvencije za eliminaciju svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW)** u julu i **inicijalni izvještaj o primjeni Konvencije o pravima lica sa invaliditetom (CRPD)** u avgustu 2017. U cilju uspješne implementacije OHCHR baze podataka, organizovane su dvije radionice na temu jačanja kapaciteta i obrazovanja o ljudskim pravima za predstavnike državnih organa, civilnog sektora i Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Opredijeljena je dobrovoljna kontribucija u iznosu od 10.000 eura za podršku radu Visokog komesara za izbjeglica (UNHCR) u 2018. Kontribucija je opredijeljena i za rad OHCHR-u u iznosu od 5.000 eura za 2018. Tokom 2017. kontinuirano su se realizovale aktivnosti na planu dostizanja ciljeva definisanih u programskom dokumentu za saradnju Crne Gore sa UNDP, odnosno UNICEF za period 2017-2021. Potpisan je i Dvogodišnji plan rada uz Program saradnje Vlade Crne Gore i UNICEF-a za period 2017-2018. Crna Gora je postala jedna od prvih zemalja koje su pristupile inicijativi Globalno partnerstvo za okončanje nasilja nad djecom.

Crna Gora je 1. januara 2017. započela trogodišnje članstvo u Izvršnom odboru UN Žene za period 2017-2019. Tokom 2017. zamjenica stalnog predstavnika Crne Gore pri UN u Njujorku je bila potpredsjednica Izvršnog odbora, a potom je izabrana i za predsjednicu Izvršnog odbora za 2018. Stalni predstavnik Crne Gore pri UN i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi je postao član ženevske Mreže šampiona za rodnu ravnopravnost.

Bezbjednost, razoružanje, neproliferacija i kontrola spoljne trgovine oružjem – Nastavljeno je sa ispunjavanjem obaveza iz međunarodnih instrumenata posvećenih razoružanju, kontroli oružja i neproliferaciji oružja za masovno uništenje. Takođe, sprovodila se kontinuirana kontrola spoljne trgovine oružjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene. Vlada Crne Gore je, juna 2017, usvojila Akcioni plan za implementaciju Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje koji se bazira na Akcionom planu za implementaciju rezolucije SB UN-a 1540 za period 2014-2018, kao i na Nacionalnom akcionom planu za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika za period 2016-2020. Vlada je, takođe, jula 2017, donijela odluku o obrazovanju Nacionalnog koordinacionog tijela za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, koje je zaduženo za praćenje implementacije Strategije. Praćen je rad Konferencije o razoružanju (CD). Aktivno su praćene konferencije država članica glavnih konvencija čiji sekretarijati djeluju u Ženevi - Konvencija o biološkom oružju (BWC), Konvencija o određenom konvencionalnom oružju (CCW), Konvencija o kasetnoj municiji (CCM) i Konvencija o zabrani korišćenja, skladištenja, proizvodnje i prenosa protivparničnih mina i njihovog uništavanja (APLC). Aktivan angažman je ostvaren i u pogledu Sporazuma o trgovini oružjem (ATT). U skladu sa Zakonom o kontroli spoljne trgovine naoružanjem i vojnom opremom ("Sl. list Crne Gore", broj 40/16), obrađen je 241 zahtjev za davanje saglasnosti za uvoz, izvoz i tranzit naoružanja i vojne opreme.

Izbjeglička kriza i migracije – Aktivno se učestvovalo u procesu neformalnih konsultacija za definisanje Globalnog dogovora za izbjeglice kojeg će činiti Sveobuhvatni okvir za odgovor za

¹⁷ Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na martovskom zasijedanju Savjeta za ljudska prava, kojom prilikom je ponovio posvećenost Crne Gore univerzalnosti, nedjeljivosti i međuzavisnosti ljudskih prava što predstavlja predušlov održivog mira i sigurnosti.

izbjeglice (CRRF) i Akcioni plan. I dok je u prvoj godini neformalnih konsultacija, Ministarstvo vanjskih poslova moglo nadoknađivati slabiji interes organa na nacionalnom nivou da učestvuju i prate proces, očekivani formalni pregovarački proces koji će biti vođen tokom 2018. zahtijeva mnogo ozbiljniji pristup državnih organa prema preuzetim obavezama iz Njujorške deklaracije. Intenziviran je dijalog sa Visokim komesarom UN za izbjeglice (UNHCR).

Migracije su i 2017. bile u središtu interesovanja međunarodne zajednice. Aktivnosti u ovoj oblasti su bile usmjerene Njujorškom deklaracijom iz 2016, i Rezolucijom o modalitetima pregovora o Globalnom kompaktu za migracije. Praćene su tematske konsultacije o Globalnom kontaktu i nastavila uspješnu saradnju sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) i veoma aktivno učestvovalo u procesu.

Saradnja sa UN sistemom u Crnoj Gori - Nastavljena je prepoznato uspješna sa UN agencijama u zemlji u okviru programa Djelujući kao jedan, kroz implementaciju Integrisanog programa saradnje za period 2017-2021. Održan je 10. sastanak Nadzornog komiteta za praćenje implementacije Integrisanog programa saradnje Crne Gore i UN 2017-2021, kojim su ko-predsjedavali ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović i stalna koordinatorka sistema Ujedinjenih nacija i stalna predstavica UNDP-a u Crnoj Gori Fiona Mekluni. Tokom sastanka, izraženo je obostrano zadovoljstvo saradnjom, prezentovane realizovane aktivnosti tokom 2016. i predstavljen plan rada za 2017, sa finansijskim implikacijama za svaki od 4 stuba UNDAF-a: demokratsko upravljanje, ekonomsko upravljanje, održivost životne sredine i socijalna inkluzija.

Povodom 72. godišnjice od usvajanja Povelje UN-a, Vlada Crne Gore i Sistem UN-a u Crnoj Gori organizovali su, na Vili „Gorica“, zajedničku ceremoniju obilježavanja Dana UN-a čija je tema bila „U susret održivoj budućnosti“. Domaćini ceremonije su bili potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde Zoran Pažin i stalna koordinatorka Sistema UN u Crnoj Gori Fiona Mekluni.

Učešće u radu drugih specijalizovanih agencija, tijela i organa iz sistema UN i drugih međunarodnih organizacija sa sjedištem u Ženevi, Beču, Parizu, Rimu i Abu Dabiju - I u 2017. se aktivno učestvovalo na zasjedanjima strana ugovornica konvencija UNESCO-a, komisija, komiteta i drugih organa UNESCO-a. Od izuzetnog značaja su bile redovne i koordinisane aktivnosti sa Nacionalnom komisijom za UNESCO, kao i nadležnim ministarstvima i drugim institucijama iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture, informisanja i komunikacija. Na 41. zasjedanju Komiteta za svjetsku baštinu UNESCO-a u Krakovu, u julu 2017, donijeta je odluka o upisu na Listu svjetske kulturne baštine transnacionalne nominacije Italije, Hrvatske i Crne Gore „**Venecijanske odbrambene tvrđave između XV i XVII vijeka: Stato da Terra- Zapadni Stato da Mar**“. Na zasjedanju je usvojena i izjava o posebnoj univerzalnoj vrijednosti kulturnog dobra „**Stećci - srednjevjekovni nadgrobni spomenici**“, kao regionalnog projekta Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske koji je upisan na Listu svjetske baštine UNESCO-a na zasjedanju Komiteta za svjetsku baštinu u Istanbulu, 2016.

Unaprijeđena je saradnja sa **Programom UN za životnu sredinu (UNEP), posebno Evropskom kancelarijom u Ženevi** kroz angažman stalnog predstavnika Crne Gore, kao potpredsjednika Trećeg sastanka Skupštine UN za životnu sredinu (UNEA-3). Tokom decembarske Skupštine u Najrobiju, stalni predstavnik je inaugurisan kao nerezidentni stalni predstavnik u afričkom sjedištu UN, uz fokus na UNEP i dalje produbljivanje saradnje, posebno sa UN-HABITAT.

Vlada Crne Gore je **usvojila Strateški programski dokument za inkluzivni industrijski razvoj Crne Gore od 2017. do 2021**, kao rezultat intenzivne komunikacije i konsultacija UNIDO-a sa Vladom Crne Gore, ključnim zainteresovanim stranama na nacionalnom nivou, te relevantnim međunarodnim partnerima. Osnovni cilj dokumenta je postavljanje osnova za održivi i inkluzivni industrijski razvoj Crne Gore u okviru tri tematske komponente: jačanje konkurentnosti industrije, unapređenje ruralnog razvoja i menadžment životne sredine i održiva energija.

Kroz značajan angažman Ministarstva nauke, dat je značajan impuls unapređenju saradnje sa Evropskim centrom za nuklearno istraživanje (**CERN**). Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković je posjetio 7. jula 2017. CERN. Cilj posjete bio je potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Crne Gore i CERN-a o saradnji na eksperimentu „Kompaktni mionski solenoid“(CMS).

Praćena su zasijedanja i rad **Organizacije UN za hranu i poljoprivredu (FAO)**, kao i rad Savjeta FAO-a, čija je članica, od jula 2016, u mandatu od tri godine. Tokom druge polovine godine, Crna Gora je predsjedavala Evropskom regionalnom grupom država članica (ERG), održavši tri sastanka Grupe.

Imajući u vidu da je Crna Gora zvanično otpočela proces aplikacije za članstvo u **Vasenarskom aranžmanu**, njeni predstavnici su redovno učestvovali na brifinzima koji su u u Beču, u junu i decembru organizovani za partnerske zemlje. Priprema i usklađivanje Dosijea Crne Gore vršena je u direktnoj komunikaciji nadležnih resora sa ko-reporterima za Crnu Goru (Bugarska, Njemačka i Slovenija).

Crna Gora je aktivno i kvalitetno učestvovala u radu **Svjetske trgovinske organizacije (STO)**. Uspješno su završene obaveze koje se tiču pripreme Pregleda trgovinskih politika Crne Gore. Ovaj proces je imao višestruko pozitivan efekat na bolje razumijvanje značaja, uloge i obavezujućih pravila STO-a, unutrašnju koordinaciju i interesornu saradnju u Vladi, a rezultirao je usvajanjem Izvještaja Vlade o trgovinskim politikama i ekonomskim reformama koji će biti predstavljen svim članicama STO-a na Komitetu za pregled trgovinskih politika, aprila 2018.

Ministarstvo vanjskih poslova je u toku 2017. izdalo **41 kredencijalno pismo** za učešće crnogorskih predstavnika na međunarodnim konferencijama.

Tokom 2017, pripremljeni su i **poslati instrumenti potvrđivanja/pristupanja za sljedeće međunarodne ugovore**: Konvencija Međunarodne organizacije rada o identifikacionim dokumentima pomoraca (revidirana) broj 185, Konvencija Međunarodne organizacije rada o zaštiti i zdravlju na radu (lučki radnici) broj 152, Sporazum o mjerama države luke za sprječavanje, suzbijanje i otklanjanje nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova, Sporazum o osnivanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih, Sporazum između Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i država nečlanica Evropske unije o učešću država nečlanica Evropske unije u sistemu Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja (ECURIE) (2003/C 102/02), Međunarodni sporazum o maslinovom ulju i stonim maslinama iz 2015. godine, Konvencija o osnivanju Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja, Protokol o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima, Protokol o registrima ispuštanja i prenosa zagađujućih materija, Dodatni protokol uz Konvenciju Savjeta Evrope o sprečavanju terorizma, Pariski sporazum. Pored toga, u skladu sa Zakonom o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (“Sl. list Crne Gore”, broj 77/2008) pripremljena su 4 punomoćja za potpisivanje/usvajanje multilateralnog ugovora.

2.2. OEBS i Savjet Evrope

OEBS - Kao što je to slučaj već par godina, OEBS se suočava sa ni malo jednostavnom unutrašnjom situacijom koja je generisana kontinuiranim finansijskim izazovima s jedne, te kompleksnim odnosima sa Ruskom Federacijom, s druge strane. Republika Austrija je tokom svog predsjedavanja nastojala da podstakne dijalog u pravcu prevazilaženja tekućih podjela u Evropi, ali i svojevrsne krize povjerenja među državama učesnicama OEBS-a. Organizovana su dva ministarska sastanka, kojima je prisustvovao ministar vanjskih poslova prof dr Srđan Darmanović, a ukupan doprinos Crne Gore izboru Tomasa Gremingera za novog GS OEBS, te Predstavnik OEBS za slobodu medija Arlema Dezira, visokog komesara za nacionalne manjine

Lamberta Zanijera i direktorice ODIHR-a Ingibjorg Solrun Gisladotir, bio je više nego vidljiv. Kroz veoma dinamičnu aktivnosti u Beču, brojni susreti i aktivnosti realizovani su u različitim okvirima, ali i kroz snaženje partnerstva koje traje već duži period.

U susret predsjedničkim i lokalnim izborima intenzivirana je saradnja sa **ODIHR**-om, dok su nadležne institucije nastavile sa implementacijom preporuka za jačanje transparentnosti i povjerenja u izborni proces. ODIHR je dao mišljenje na nacrt izmjena izbornog zakonodavstva koji pripremljen od strane skupštinske Radne grupe.

Crna Gora aktivno učestvuje na sastancima Subregionalne Konsultativne komisije i Stalne Radne grupe **Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja** i donosi političke i druge bitne odluke u cilju unapređenja procesa i efikasnije i temeljnije implementaciji Sporazuma, te jačanja povjerenja u regionu i dobrosusjedskih odnosa. Na tom polju, izvještavano je u više navrata pred najvišim tijelima OEBS-a, te obavljene kvalitetne pripreme za crnogorsko predsjedavanje Članom IV pomenutog subregionalnog sporazuma.

I u 2017, nastavljena je izuzetno dinamična i kvalitetna saradnja sa **Misijom OEBS-a u Crnoj Gori** koja ima novi, inovirani plan rada sa fokusom na manje projekata sa većom vidljivošću, a kojima se nastavlja pružati podrška reformskim i integracionim procesima značajnim za Crnu Goru. Inovirani model prepoznat je i u OEBS centrali u Beču, kao izuzetno dobar te se razmatra njegovo preuzimanje i od strane drugih zemalja, odnosno OEBS misija.

Savjet Evrope - Ministarstvo vanjskih poslova je tokom 2017. koordiniralo aktivnosti državnih institucija vezanih za prava i obaveze koje proizilaze iz članstva u Savjet Evrope, zatim imenovanja i učešća predstavnika Crne Gore u komitetima Savjeta Evrope. U 2017, praćena je saradnja nadležnih institucija u Crnoj Gori sa najznačajnijim komitetima Savjeta Evrope - Venecijanska komisija, MONEYVAL (Komitet eksperata SE za procjenjivanje mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma), GRECO, GRETA, dok su sprovedeni različiti koraci u postupku izbora novog sudije Evropskog suda za ljudska prava u ime Crne Gore.

U 2017. izrađen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, koji je od strane MONEYVAL-a prepoznat kao napredak u odnosu na raniji period, ali je i definisana potreba daljeg unapređenja sistemskog okvira za implementaciju pomenutog Zakona. Crnu Goru je posjetio i Evropski komitet za prevenciju mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanje (CPT), a koordinisan je i proces uspostavljanja njihove Misijske, odnosno nadležne institucije u procesu formulisanja komentara nakon izdavanja preliminarne zapažanja nakon treće periodične posjete Crnoj Gori.

Zahvaljujući koordinaciji sa drugim državnim organima, realizacija Programskog okvira „Horizontalni mehanizam za Zapadni Balkan i Tursku“, kao zajednički projekat EU i Savjeta Evrope, nastavljen je u najboljoj dinamici, a Crna Gora ocijenjena kao najbolji partner u projektu.

2.3. Regionalne organizacije i inicijative

Crna Gora je aktivno učestvovala na sastancima regionalnih organizacija i inicijativa¹⁸, na političkom i ekspertskom nivou, a Ministarstvo vanjskih poslova je koordiniralo i učestvovalo u

¹⁸ Učešće na regionalnim konferencijama i sastancima na visokom nivou: Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja Zapadno-balkanske šestorke (WB6), Skoplje (9. februar); Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP), Zagreb (3. mart); Vanredni sastanak ministara ekonomije CEFTA, Beograd (27. april); Sastanak Savjeta ministara Jadransko-jonske inicijative (JJI), Janjina (11. maj); Forum Strategije Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR), Janjina, (12. maj); Sastanak ministara vanjskih poslova i jubilarni Samit Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), Istanbul (21-22. maj); Radni sastanak ministara vanjskih poslova WB6, Rim (24. maj); Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja članica Centralno-evropske inicijative (CEI), Minsk (22. jun); Sastanak ministara vanjskih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje

izradi i implementaciji važnih regionalnih strategija i dokumenata, kao i pomagalo realizaciju prioriteta i kalendara aktivnosti predsjedavanja regionalnim mehanizmima.

Ministarstvo vanjskih poslova i **Igmanska inicijativa** organizovali su zajedničku sesiju Igmanske inicijative na temu "Odnosi u regionu – od krize ka stabilnosti i saradnji" u Podgorici, 27. juna. 2017, dok su u posljednjem tromjesečju 2017, aktivnosti MVP bile usmjerene i na **pripremu za preuzimanje jednogodišnjeg predsjedavanja JJI**. Naime, Vlada Crne Gore je zadužila Ministarstvo vanjskih poslova da otpočne i koordinira aktivnosti u cilju pripreme predsjedavanja Crne Gore JJI u periodu maj 2018-maj 2019, kao i da obavi potrebne konsultacije s nadležnim resorima u cilju utvrđivanja obaveza i postizanja potrebnih dogovora.

Prvi zajednički sastanak Radne grupe za predsjedavanje JJI i Radne grupe za sprovođenje Strategije EU za jadransko-jonski region (EUSAIR) i strateškog projekta „Jedinica za podršku – podrška upravljanju EUSAIR-om – Facility Point“ održan je 27. decembra.

Ministarstvo vanjskih poslova je u neformalnim kontaktima i na marginama skupova **promovisalo kandidaturu prof. dr Igora Lukšića za poziciju generalnog sekretara RCC**, koja je zvanično podnijeta u januaru 2018.

Crna Gora je obnovila status partnera za međusektorski dijalog u **Organizaciji crnomorske ekonomske saradnje (BSEC)** na period od 1. januara 2017. do 1. januara 2019. Produžen je **Sporazum o osnivanju Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA)**, sa sjedištem u Danilovgradu, za period 1. avgust 2017 - 1. avgust 2024.

U saradnji sa zemljama regiona, preduzete su aktivnosti na osnivanju **Fonda za Zapadni Balkan (WBF)**, koji je zvanično inaugurisan 5. septembra. U Podgorici je 1. decembra organizovana Info sesija o objavljenom prvom pozivu Fonda za dostavljanje regionalnih projekata u oblastima kulture, prosvjete, nauke i održivog razvoja. U okviru poziva, organizacije/institucije iz Crne Gore su dostavile 26 projekata, najviše iz oblasti kulturne saradnje. Prepoznajući značaj politike mladih, kao i ulogu nauke, istraživanja i obrazovanja, Crna Gora je prva zemlja na Balkanu koja je podržala osnivanje **Međunarodnog naučnog instituta za razvoj održivih tehnologija sa misijom „Nauka za mir“**. Crna Gora je, sa zemljama regiona, potpisala Deklaraciju o namjeri uspostavljanja ovog instituta u CERN-u.

Crna Gora je tokom 2017. predsjedavala **Savjetom Centra za sprovođenje zakona u Jugoistočnoj Evropi (SELEC)**. Crnogorska predstavница dr Mira Jovanovski Dašić stupila je na dužnost **šefa Sekretarijata Zdravstvene mreže u Jugoistočnoj Evropi (SEEHN)** u martu 2017. Crnogorske predstavnice Ratka Sekulović i Tamara Mugoša su i u 2017. bile na čelu ReSPA odnosno MARRI. **Lokalna kancelarija Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO)** otvorena je u Podgorici, 7. jula, što je bilo prvo otvaranje lokalne kancelarije u regionu.

Nastavljene su aktivnosti u okviru Zapadnobalkanske šestorke i promovisan značaj regionalne saradnje kroz infrastrukturne projekte u saobraćaju i energetici, kao preduslova za nacionalni i regionalni razvoj i evropsku perspektivu. Takođe, nastavljeno je sa implementacijom mjera u

(BSEC), Istanbul (29. jun); Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica SEECP, Dubrovnik (30. jun); Samit šefova država i vlada zemalja učesnica SEECP, Dubrovnik (30. jun); Dubrovnik Forum, Dubrovnik (1. jul); Sastanak ministara vanjskih poslova WB6 i Samit Berlinskog procesa, Trst (12. jul); Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica SEECP, Bled (5. septembar); Sastanak ministara vanjskih poslova Fonda za Zapadni Balkan (WBF), Bled (5. septembar); Bledski strateški forum, Bled (5. septembar); Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova WB6, Njujork (20. septembar); Neformalni ministarski sastanak zemalja članica CEI, Njujork (21. septembar); Sastanak ministara vanjskih poslova Višegradske grupe i zemalja Zapadnog Balkana, Budimpešta (11. oktobar); Sastanak „Evropska budućnost za Balkan“, Sarajevo (20. novembar); Sastanak ministara vanjskih poslova Organizacije crnomorske ekonomske saradnje (BSEC), Kijev (15. decembar) i Samit predsjednika Vlada zemalja članica CEI, Minsk (12. decembar).

oblasti saobraćaja i energetike, u cilju uklanjanja tržišnih barijera i ekonomske integracije regiona. Na Samitu Berlinskog procesa u Trstu, 12. jula, na kojem su učestvovali predsjednik Vlade, ministar ekonomije, ministar saobraćaja i pomorstva i ministar vanjskih poslova, Crna Gora je zajedno sa zemljama Zapadnog Balkana i EU potpisala **Ugovor o osnivanju Transportne zajednice Zapadnog Balkana i usvojila Konsolidovani višegodišnji Akcioni plan za regionalni ekonomski prostor**.

U okviru III poziva **za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja**, u okviru Zapadnobalkanskog investicionog okvira EU (WBIF), koji je zatvoren 30. novembra, Crna Gora je kandidovala četiri projektne prijave o kojima će se odlučivati u maju 2018: Izgradnja pod-dionice obilaznice Budva (podvarijanta 1.1) na trasi brze saobraćajnice duž crnogorskog primorja; Unapređenje željezničkog sektora; Projekat Izgradnje infrastrukture za Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv i Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) - I faza, Bijelo Polje. Sredinom decembra 2017. **EU je, u okviru ovog poziva, dodijelila Crnoj Gori dodatnih 3,8 miliona eura za pripremu infrastrukturnih projekata u oblasti saobraćaja**: 2,5 miliona eura za pripremu projektne dokumentacije za izgradnju prioritetne poddionice obilaznice oko Budve na dionici Jadransko-jonskog autoputa i 1,3 miliona eura za revidiranje studije izvodljivosti i prateće analize troškova i koristi za autoput Bar – Boljare.

3. GENERALNI DIREKTORAT ZA EU I REGIONALNU POLITIKU

U cilju kvalitetnog učešća u procesu integracije Crne Gore u EU, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva vanjskih poslova, formiran je Generalni direktorat za EU i regionalnu saradnju zadužen da sprovodi utvrđenu vanjsku politiku Crne Gore, stavove koje Crna Gora zastupa u institucijama EU i bilateralnim odnosima sa državama članicama EU i ostalim evropskim državama, zatim za praćenje, analizu i učestvovanje u razvoju i sprovođenju vanjske i bezbjedonosne politike EU. U saradnji sa Misijom Crne Gore pri EU, tokom 2017. se uspješno odgovorilo upućenim zahtjevima, što je doprinijelo realizaciji svih planiranih aktivnosti odgovarajućom dinamikom i u predviđenim vremenskim rokovima.

3.1. Aktivnosti u oblasti evropskih integracija

Protekla godina je, u kontekstu nastavka pristupnih pregovora Crne Gore sa EU, bila uspješna. Sa 30 otvorenih poglavlja, Crna Gora je prepoznata kao lider u procesu pregovora o pristupanju EU. Tokom 2017. **Crna Gora je otvorila četiri, a privremeno zatvorila još jedno pregovaračko poglavlje**. U Luksemburgu je 20. juna 2017. održana Međuvladina konferencija na kojoj je Crna Gora otvorila pregovore u poglavljima 1 – Slobodno kretanje roba i 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata i privremeno zatvorila pregovore u poglavlju 30 – Vanjski odnosi. Na Međuvladinoj konferenciji 11. decembra 2017. u Briselu, otvoreni su pregovori u poglavljima 2 – Sloboda kretanja radnika i 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

Iskorak koji je Crna Gora napravila u procesu pristupanja EU, prepoznat je i u **Rezoluciji Evropskog parlamenta**, uz ocjenu da su parlamentarni izbori 2016. održani u fer ambijentu i uz poštovanje ključnih sloboda. Pozdravljena je nova Strategija reforme javne uprave, te napredak u reformi sudstva i jačanje institucionalnih kapaciteta za borbu protiv korupcije. Pohvaljena je uloga Crne Gore u regionalnoj i međunarodnoj saradnji, uključujući i usklađenost njene vanjske politike sa politikom EU, te potpisivanje Protokola o pristupanju u NATO. Prepoznaje se pokušaj Rusije da utiče na dešavanja u Crnoj Gori. Izražena je zabrinutost zbog političke polarizacije i bojkota rada Parlamenta od strane opozicije. Ukazano je da je neophodno ostvariti konkretne rezultate u borbi protiv korupcije, s posebnim akcentom na rješavanje slučajeva organizovanog kriminala.

U cilju frekventne razmjene mišljenja i informisanja o progresu koji je Crna Gora ostvarila u proteklom periodu, **održavan je frekventan politički dijalog sa briselskim zvaničnicima**. U februaru 2017, ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović boravio je u posjeti Briselu i tom prilikom susreo se sa Federikom Mogerini, visokom predstavnicom EU za spoljnu politiku i bezbjednost, kao i sa Johanesom Hanom, evropskim komesarom za proširenje.

U okviru posjete Briselu, u Evropskom parlamentu je organizovana **sjednica Odbora Evropskog parlamenta za vanjske poslove (AFET)** na kojoj je ministar vanjskih poslova Crne Gore prof. dr Srđan Darmanović upoznao evroposlanike o aktuelnoj političkoj situaciji u Crnoj Gori.

Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova članica i kandidata za članstvo u EU (Gimnih) održan je u Talinu, u okviru estonskog predsjedavanja EU, 8. septembra 2017. Glavna tema bila je prevencija radikalizma i nasilnog ekstremizma, uz ocjenu da je to jedan od najvećih bezbjednosnih izazova današnjice, koji zahtijeva kolektivan odgovor i jačanje saradnje na evropskom i globalnom planu.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na forumu „**EU budućnost za Balkan**“ koji se, u organizaciji Međunarodnog centra “Nizami Ganjavi” i Fondacije “Društva zajedničkih vrijednosti”, održao u Sarajevu 20. novembra 2017. Forum je otvorio predsjednik i osnivač Fondacije i bivši ministar vanjskih poslova BiH Zlatko Lagumdžija.

O procesu proširenja EU, posvećenosti i prisutnosti Unije u regionu, uočenim izazovima koji se, pored unapređenja vladavine prava, demokratije i ekonomskog razvoja, odnose i na bezbjednosni aspekt, razgovarano je na **radnom ručku ministara vanjskih poslova država članica i država kandidata za članstvo u EU**, koji je organizovan u okviru estonskog predsjedavanja Savjetom EU u Briselu. 12. decembra 2017.

U prethodnoj godini, teme koje su dominantno obilježile **evropsku agendu** usmjerene su bile na očuvanje evropskog jedinstva u svijetlu brojnih izazova s kojima se EU suočila u prethodnom periodu, a koji su nastavili da opterećuju evropske odnose i u 2017, narušavajući unutrašnju koheziju EU. U centru pažnje bilo je otpočinjanje pregovora o izlasku Velike Britanije iz EU, izbori u vodećim članicama Francuskoj, Holandiji i Njemačkoj, a primjetno je i mimoilaženje u stavovima o pojedinim pitanjima određenih država članica, npr. Poljske, Češke i Mađarske sa Briselom.

Kada je u pitanju Zapadni Balkan i uopšte pitanje odnosa prema **zemljama kandidatima**, prvi dio godine obilježila je **inicijativa Evropske komisije**, podstaknuta od određenih zemalja regiona, za jačanje ekonomskog rasta putem unapređenja ekonomske saradnje među državama Zapadnog Balkana u oblastima trgovine, investicija, mobilnosti i digitalnog tržišta. Na tu temu održani su sastanci u Briselu sa savjetnicima predsjednika vlada iz regiona kako bi se ideja regionalne ekonomske integracije Zapadnog Balkana dalje operacionalizovala, paralelno uz aktivnosti koje se sprovode u okviru Berlinskog procesa.

Tokom 2017. uspostavljena je saradnja sa **njemačkom Agencijom za međunarodnu razvojnu saradnju (GIZ)** kroz projekat „Promocija procesa EU integracija kroz regionalnu saradnju i povezivanje ministarstava vanjskih poslova.“ Cilj projekta je jačanje regionalne saradnje i planiranje zajedničkih djelovanja i realizacije obaveza koje proizilaze iz Berlinskog procesa. Na sastanku Upravnog odbora projekta, održanom 22-23. novembra 2017. u Beogradu, razmatrane su realizovane aktivnosti u prethodnom periodu koje su sprovedene u tri oblasti: saradnja generalnih direktorata za EU poslove; saradnja u oblasti EU integracija te zajedničke aktivnosti u regionu koje realizuju resori zaduženi za korišćenje pretpristupne podrške EU. Sastanak je imao za cilj definisanje aktivnosti za naredni i analizu postignutih rezultata u prethodnom period u svijetlu priprema za samit u Sofiji, Skoplju i Londonu. Sastanku su prisustvovali predstavnici ministarstava vanjskih poslova Makedonije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Crne Gore.

3.2 Usaglašavanje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU

Crna Gora je i tokom 2017. nastavila sa usaglašavanjem svojih stavova sa principima Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike EU, tako da je i nakon brojnih izjava visoke predstavnice EU za vanjsku politiku u bezbjednost Federike Mogerini, **procenat usklađenosti i dalje na najvišem nivou** što je, u više navrata, prepoznato i pozdravljeno od strane briselskih zvaničnika.

4. GENERALNI DIREKTORAT ZA NATO I POLITIKU BEZBJEDNOSTI

Generalni direktorat za NATO i politiku bezbjednosti i Stalna misija Crne Gore pri NATO, kao organizacione jedinice koje su od početka radile na procesu evroatlantskih integracija Crne Gore, su dale izuzetno značajan doprinos članstvu Crne Gore u NATO, formalizovanom 5. juna 2017. To je donijelo trajnu i održivu bezbjednost i stabilnost našoj zemlji i osnažilo njen međunarodni položaj. Pored navedenog, Generalni direktorat je, u saradnji s ostalim nadležnim institucijama, bio angažovan u pripremanju susreta crnogorskih zvaničnika na visokom nivou u vezi sa NATO i politikom bezbjednosti, kao i ispunjavanjem administrativnih, tehničkih i pravnih preduslova kako bi naša zemlja nesmetano funkcionisala u kapacitetu članice Alijanse.

4.1. Aktivnosti uoči i nakon članstva u NATO

Prva značajna aktivnost u ovom domenu tokom 2017. bila je zvanična **posjeta predsjednika Vlade Crne Gore Duška Markovića sjedištu NATO-a 26. januara 2017**, ujedno i njegova prva posjeta nakon izbora nove Vlade, koja je dala je značajan doprinos finalizaciji procesa učlanjenja Crne Gore u Alijansu. Nakon toga je uslijedio **sastanak ministara vanjskih poslova država članica NATO-a 31. marta u Briselu**. To je bio prvi sastanak u tom formatu u 2017. a teme su bile implementacija odluka i ispunjavanje ciljeva prethodnog NATO Samita u Varšavi. Sljedeća važna aktivnost u okviru Alijanse je bio **Samit predsjednika država i Vlada država članica koji je održan u Briselu 25. maja 2017**. Sastanak je, takođe, bio simboličan jer je po prvi put predstavljeno novo Sjedište NATO-a, a obilježilo ga je i učešće novog američkog predsjednika Donalda Trampa, kao i novi pristup SAD Alijansi, koji se odnosio na pitanja izdvajanja za odbranu. Crna Gora je učestvovala u kapacitetu pozvane zemlje i prisustvovala svim sesijama.

Paralelno sa navedenim aktivnostima, u saradnji sa Stalnom misijom Crne Gore pri NATO i drugim diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore, praćen je proces **ratifikacije Pristupnog protokola Crne Gore NATO-u**. Takođe, koordiniran je proces izrade Nacrta zakona o potvrđivanju Sjevernoatlantskog ugovora, usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore 28. aprila 2017. na Cetinju. Cjelokupna procedura je uspješno završena 5. juna u Vašingtonu kada je **Crna Gora deponovanjem instrumenata ratifikacije Sjevernoatlantskog ugovora i formalno postala članica NATO**. Instrument ratifikacije je podsekretaru Stejt dipartmenta Tomasu Šenonu predao ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović, a svečanoj ceremoniji prisustvovali su predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković i generalni sekretar NATO-a Jens Stoltenberg. Ceremonija podizanja crnogorske zastave ispred Sjedišta NATO-a u Briselu upriličena je 7. juna 2017. Tim činom svečano je obilježen ulazak Crne Gore u Alijansu. Delegaciju Crne Gore na tom događaju predvodio je predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, a njeni članovi su bili ministri vanjskih poslova i odbrane, kao i sadašnji i bivši visoki državni zvaničnici, čije je zalaganje presudno doprinijelo ovom istorijskom uspjehu naše države.

Prva velika aktivnost Crne Gore u okviru NATO-a nakon učlanjenja bila je godišnja NATO – vježba upravljanja u kriznim situacijama CMX 2017, koja je održana u oktobru 2017. Vježba je testirala sisteme odgovora na krize, kako unutar NATO-a, tako i na nacionalnom nivou. Crna Gora je po prvi put učestvovala u vježbi, a aktivnosti je realizovao međuresorni operativni tim pod koordinacijom GDN i Ministarstva odbrane, dok je Misija učestvovala u svim CMX aktivnostima u Briselu. Učešće Crne Gore u pomenutoj aktivnosti ocijenjeno je uspješnim, a međuresorni operativni tim je nakon završetka vježbe izradio analizu uočenih nedostataka u nacionalnom

sistemu odgovora na krize, kao i Akcioni plan za njihovo otklanjanje, koji je Vlada Crne Gore usvojila u decembru 2017.

Nakon okončanja vježbe CMX, pristupilo se pripremama za **sastanak ministara vanjskih poslova zemalja članica NATO-a** u Briselu početkom decembra 2017. To je bio prvi sastanak ministara vanjskih poslova na kom je Crna Gora učestvovala kao saveznica. Glavne teme sastanka su bile saradnja sa EU u oblasti bezbjednosti i formiranje oružanih snaga EU, politika otvorenih vrata i projektovanje stabilnosti, a održan je i sastanak Komisije NATO- Gruzija.

4.2. Aktivnosti iz oblasti politike bezbjednosti

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović učestvovao je na sastancima **Jadranske trilaterale** (u Splitu, 2. februara i Draču, 17. novembra 2017.)- regionalne inicijativa za jačanje bezbjednosne i ekonomske saradnje tri jadranske zemlje (Crna Gora, Hrvatska, Albanija), formirane na marginama ministarskog sastanka NATO-a održanog u decembru 2016.

Crnogorska delegacija, predvođena predsjednikom Vlade Duškom Markovićem, a u čijem sastavu je bio i ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović, učestvovala je na **53. Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji** održanoj od 17. do 19. februara 2017. Riječ je o jednom od najvažnijih bezbjednosnih foruma na svijetu koji okuplja veliki broj visokih zvaničnika i stručnjaka u oblasti bezbjednosti. Premijer Marković je imao vrlo zapaženo učešće na Konferenciji, praćeno bilateralnim sastancima sa potpredsjednikom SAD-a Pensom, kancelarkom Njemačke Merkel, predsjednikom Vlade Turske Jildirimom i delegacijom Senata SAD-a.

Tokom prethodne godine, pomno su praćene aktivnosti **Globalne koalicije za pobjedu nad ISIS-om**, čiji je Crna Gora član, i u skladu sa tim, izvršene pripreme za **učešće ministra vanjskih poslova prof. dr Srđana Darmanovića na sastanku u Vašingtonu 22. marta**. Domaćin sastanka je bio državni sekretar SAD-a Reks Tillerson, a učestvovalo je oko 70 predstavnika država članica Koalicije. Razgovarano je o ostvarenim rezultatima, akcijama koje su u toku, kao i o budućim prioritetima. Koalicioni partneri su izrazili spremnost da se nastavi sa finansijskim doprinosom humanitarnim potrebama na terenu i ostalim aktivnostima u pravcu oslobađanja preostalih okupiranih teritorija.

Kontinuirane aktivnosti u 2017. su bile vezane za **Američko-jadransku povelju (A5)**. Povelja je osnovana 2003, a zemlje osnivači pored SAD su bile Hrvatska, Albanija i Makedonija (A3). Crna Gora i BiH su pristupile povelji 2008. i od tada se ona neformalno zove A5. Zemlje posmatrači u okviru povelje su Srbija i Kosovo, a pozvana država je i Slovenija. U martu je održan sastanak političkih direktora zemlja članica kada je započeto predsjedavanje Makedonije Poveljom. U tom kontekstu, posvećeno se pristupilo organizaciji sastanka **A5 u Podgorici 2. avgusta 2017.** na kojem je pored predsjednika država i Vlada zemalja članica i posmatrača, učestvovao i potpredsjednik Sjedinjenih Američkih Država Majkl Pens. Sa sastanka je upućena snažna poruka jedinstva država regiona oko integracionih ciljeva, a posebno zapažen je bio nastup potpredsjednika Pensa, koji je na najbolji mogući način potvrdio dugoročnu posvećenost SAD-a Zapadnom Balkanu. Takođe, **ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović je učestvovao i na sastanku ministara vanjskih poslova A5 u Skoplju 13. decembra**, kada je Crna Gora zvanično preuzela predsjedavje Poveljom.

O značaju i važnosti evroatlantske integracije Zapadnog Balkana, kao i partnerstvu EU i SAD, ministar vanjskih poslova prof dr Srđan Darmanović je govorio **na panelu u organizaciji Atlantskog savjeta u Vašingtonu, 25. novembra do 1. decembra**, a i imao je i odvojene bilateralne susrete sa visokim zvaničnicima Stejt dipartmenta, Bijele kuće i Kongresa SAD-a.

4.3. Ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz NATO članstva

Kako bi se na najbolji način obezbijedilo ispunjavanje obaveza koje proističu iz članstva u NATO i koordinisale aktivnosti na državnom nivou, Vlada je, u oktobru 2017, donijela Odluku o

formiranju Savjeta za NATO, kojim će rukovoditi predsjednik Vlade. Savjet za NATO je nastao na osnovu Savjeta za ulazak Crne Gore u NATO, koji je koordinirao proces evroatlantskih integracija.

Prva sjednica Savjeta za NATO održana je 30. oktobra 2017, kada je razmatrana Informacija o političkim prioritetima i obavezama Crne Gore koje proističu iz članstva u Sjevernoatlantskom, a koja je kasnije usvojena na Vladi Crne Gore (polovinom novembra 2017). Politički prioriteti su izrađeni s ciljem profilisanja Crne Gore kao kredibilne i odgovorne članice koja, nakon članstva u NATO, mora imati jasno definisane nacionalne prioritete i konkretne stavove koje će zastupati u okviru NATO-a i van njega po svim pitanjima.

Takođe, Savjet je razriješio dosadašnji Komunikacioni tim, a usvojena je Informacija o budućoj Komunikacionoj strategiji Crne Gore u okviru NATO-a, koja je usvojena na sjednici Savjeta za NATO, u cilju nastavka komunikacije sa javnošću radi boljeg razumijevanja NATO-a i njegovih politika, kao i uloge Crne Gore, kao članice Alijanse. Izrada nove Komunikacione strategije predviđena je za II kvartal 2018.

Pored revidiranja institucionalnog okvira koji uključuje Interresornu komisiju za NATO i Savjet za NATO, preduzete su aktivnosti na realizaciji ostalih obaveza koje proističu iz članstva. Naime, kao nova članica, Crna Gora će morati da ispunjava i određene **finansijske obaveze**. One se prije svega odnose na godišnju članarinu, što iznosi 0.027% budžeta Alijanse, utvrđene na osnovu veličine i broja stanovništva Crne Gore i njenih oružanih snaga, kao i na izdvajanja za odbranu. S tim u vezi, Crna Gora kontinuirano uvećava izdvajanja za odbranu kako bi, u skladu sa Nacionalnim planom investiranja u odbranu, usvojenim u novembru 2017, dostigla preporučenih 2% BDP do 2024, odnosno 20% od ukupnog odbrambenog budžeta za modernizaciju.

Pored navedenog, postoji obaveza finansijskog doprinosa povjerilačkim (trust) fondovima Alijanse, što je obaveza ne samo Crne Gore, već i svih drugih članica. U tom kontekstu, Crna Gora je već doprinijela povjerilačkim fondovima za Irak, Jordan, Ukrajinu i Gruziju, te nastavila da podržava održivost Avganistanskih snaga bezbjednosti sa po 400.000 dolara godišnje, do 2020.

Vezano za **pravne obaveze**, Ministarstvo vanjskih poslova je, u saradnji sa Ministarstvom odbrane, radilo na procesu ratifikacije pravne tekovine NATO koju pored Sjevernoatlantskog ugovora čini 9 sporazuma kojima se uređuju ključne oblasti za saradnju i statusna pravna pitanja Alijanse i saveznica. Kompletna procedura ratifikacije je okončana 7. decembra 2017.

U toku 2017. nastavljeno je sa radom na **administrativno – tehničkom opremanju GDN**, što je jedna od obaveza članstva Crne Gore u NATO. U periodu od aprila do avgusta 2017. završeni su radovi na fizičkom odvajanju prostorija GDN od ostatka Ministarstva, što je bio preduslov za kreiranje bezbjednosne zone. U toku navedenih radova, prostorije GDN (7 kancelarija) su, takođe, kompletno renovirane i adekvatno zaštićene, u saradnji sa nadležnim institucijama, od nepoželjnih spoljnih uticaja.

Takođe, nastavljen je proces nabavke i instalacije neophodne računarske i elektronske opreme za prenos i obradu klasifikovanih podataka. U oktobru 2017. eksperti Odsjeka NATO-a za komunikacije i informacije instalirali su sistem NSWAN za prenos NATO tajnih podataka. U toku je procedura nabavke bezbjednih računara za obradu domaćih i NATO tajnih podataka.

Predstavnici Misije koordiniraju i proces preseljenja Misije u novo Sjedište NATO. Međuresorna delegacija nadležnih institucija je obavila inspekcije novih prostorija u julu i decembru 2017, a nakon ispravljanja primijećenih nedostataka (što je obaveza NATO-a) prostorije će biti useljive krajem marta 2018.

4.4. Registar tajnih podataka

U okviru Generalnog direktorata je i Registar tajnih podataka koji služi za prijem, evidenciju, arhiviranje i čuvanje nacionalnih i NATO tajnih podataka do stepena tajnosti „TAJNO“.

Funkcionisanje registra u 2017. je bilo uspješno, imajući u vidu da je učlanjenjem u NATO priliv tajnih podataka iz Alijanse i Stalne misije Crne Gore pri NATO postao značajno uvećan. GDN je redovno vršio distribuciju nacionalnih i NATO tajnih podataka drugim organizacionim jedinicama Ministarstva, te pružao pomoć u proceduri izdavanja dozvola za pristup tajnim podacima.

5. GENERALNI DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I KULTURNU DIPLOMATIJU

Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju je tokom 2017. nastavio sa aktivnostima na koordinaciji i promociji ekonomskih tema i inicijativa od interesa za Crnu Goru. U tom smislu, inicirani su brojni sastanci sa predstavnicima državnih organa, agencija, privrednih asocijacija, kulturnih institucija i predstavnika biznisa i drugih, a u cilju dobijanja informacija i formulisanja aktivnosti na sprovođenju ekonomske i kulturne diplomatije. Organizovana su učešća crnogorskih zvaničnika na poslovnim forumima i konferencijama koje su imale za cilj promociju ekonomskih i investicionih potencijala Crne Gore, posjete predstavnika privrednih asocijacija i stranih investitora, ali i podržavana promocija crnogorskih preduzeća i proizvoda, te omogućeno povezivanje naših kompanija sa stranim kupcima i dobavljačima sirovina.

5.1. Ekonomska diplomatija

U 2017. održane su sjednice Mješovitih komisija za ekonomsku saradnju sa Republikom Slovenijom, Republikom Češkom i Republikom Turskom. Ministarstv je bilo **suorganizator i učestvovalo u nekoliko značajnih događaja** koji su imali za cilj promociju investicionih potencijala: diplomatski brifing za strana diplomatsko-konzularna predstavništva; konferencija „Da li Crna Gora može postići stabilnost i rast?“ u organizaciji londonskog magazina „The Economist“; Drugi britansko-crnogorski investicioni forum; brojni poslovni forumi i konferencijama sa delegacijama NR Kine, Finske, Monaka, Slovenije, Izraela, Kolumbije, Mađarske i Bavorske. Sredinom 2017. otvoren je Stalni Nacionalni paviljon Crne Gore u NR Kini u gradu Ningbou, provincija Dždžang. Takođe, krajem oktobra je u Podgorici održana Konferencija „Kapija Balkana – Crna Gora 2017“ (Gateway to the Balkans – Montenegro 2017), što je bila odlična prilika za uspostavljanje privredne saradnje između crnogorskih i izraelskih kompanija.

Učešća crnogorskih delegacija, uz podršku diplomatsko-konzularnih predstavništava, na brojnim turističkim sajamima, promotivnim događajima i sastancima sa potencijalnim partnerima u ovoj oblasti, uz razgovore sa predstavnicima ministarstava turizma, tur-operatorima, medijima i organizovanje njihovih posjeta Crnoj Gori, doprinijele su rastu interesovanja stranih kompanija i investitora za ulaganje u **turizam**. Takođe, organizovane su posjete kompanija iz Švajcarske, Njemačke i Turske Crnoj Gori radi razmatranja mogućnosti saradnje i investiranje u sektoru **energetike** i to obnovljivih izvora energije (male hidro-elektreane, solarne elektreane i elektreane na vjetar, projekte „waste to energy“, odnosno ekološkog spaljivanja otpada i konvertovanja u električnu energiju). Zabilježeno je i interesovanje za saradnju, promociju i potencijalno investiranje u oblasti **poljoprivrede i vodoprivrede**, s akcentom na mogućnost izvoza vina. Bilo je interesovanja i za najavljenju valorizaciju aerodroma Podgorica i Tivat, a posebno su značajne realizovane aktivnosti na uspostavljanju **čarter avio-linija**. U oblasti **drumskog saobraćaja**, bilo je interesovanja za projekat realizacije prioriternih segmenata Jadransko-jonske brze ceste i za projekat izgradnje mosta na Verigama, kao i rekonstrukciju mosta na Đurđevića Tari (donacija Vlade NR Kine). U sektoru **pomorstva**, vladalo je interesovanje za privatizaciju Luke Bar, posebno od turskih i kineskih kompanija. Kompanije iz Litvanije, SR Njemačke i Velike Britanije su pokazale interesovanje za **tekstilnu industriju**.

Posredstvom diplomatsko-konzularne mreže redovno su distribuirani relevantni dokumenti, prezentacije, brošure, prospekti i drugi materijali namijenjeni informisanju i podsticanju potencijalnih investitora i kompanija za nova ulaganja. Pristupilo se izradi dokumenta „**Montenegro Investment Opportunities**“ koji predstavlja sveobuhvatan pregled opštih uslova

za poslovanje i investiranje, tako i konkretnih mogućnosti za ulaganje i poslovanje ne samo u ključnim ekonomskim sektorima, već šire. Takođe, izrađen je crnogorsko-engleski **flajer „Ekonomska lična karta Crne Gore“** („Montenegro – An Economic ID“), koji sadrži najbitnije informacije o ekonomskom i fiskalnom okviru, ključnim privrednim i finansijskim institucijama i asocijacijama.

Učešće Crne Gore na Univerzalnoj izložbi EXPO 2020 u Dubaiju - Na sjednici od 5. oktobra 2017. Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o učešću Crne Gore na Univerzalnoj izložbi EXPO 2020 u Dubaiju, koja će trajati šest mjeseci, od oktobra 2020. do aprila 2021. i donijela zaključak da se Crna Gora predstavi podtemom „Održivost“. Vlada je usvojila i Odluku o obrazovanju organizacionog odbora za učešće Crne Gore na svjetskoj izložbi „EXPO 2020 Dubai“, kojom predsjedava mr Milutin Simović, potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, a članovi su Dušanka Jeknić, generalna komesarka i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova (GDE je koordinator aktivnosti), Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva ekonomije, Ministarstva kulture, Privredne komore Crne Gore, koji je već otpočeo s aktivnostima na pripremi učešća Crne Gore na pomenutoj izložbi.

Učešće u izradi Jedinствене liste prioritetnih infrastrukturnih projekata - Uspješno su realizovani zaključci sa sjednice Nacionalne investicione komisije koji se odnosi na obrazovanje Sektorske radne grupe za oblast Ostala infrastruktura u cilju pripreme projekata za izradu Jedinствене liste prioritetnih infrastrukturnih projekata a koji će biti finansijski podržani sredstvima iz Zapadnobalkanskog investicionog okvira, kao glavnog mehanizma finansijske podrške EU regionu u periodu od 2014. do 2020. Na Jedinственоj listi prioritetnih infrastrukturnih projekata našlo se 16 projekata ove Sektorske radne grupe iz podsektora: nauka, konkurentnost, kultura i sport.

Međunarodne finansijske organizacije i institucije - Tokom 2017. aktivno su se pratila kretanja u značajnim međunarodnim finansijskim organizacijama i institucijama, u prvom redu Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD), Svjetskoj banci (WB), Evropskoj investicionoj banci (EIB), Međunarodnom monetarnom fondu (IMF), Organizaciji za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) i drugim, uključujući i evidencije o izvještajima o konkurentnosti, lakoći poslovanja, i slično, koje ove organizacije periodično objavljuju.

Edukacija o ekonomskoj diplomatiji drugih država - U prethodnoj godini, održane su prezentacije iskustava iz MVP Italije i Slovenije o ekonomskoj i kulturnoj diplomatiji kojima su prisustvovali koordinatori za ekonomsku diplomatiju i predstavnici iz ministarstava, Privredne komore, Zavoda za statistiku, Zajednice opština Crne Gore, itd. U tom cilju, organizovane su i razmjene iskustava i studijske posjete više država: Mađarska, Kosovo, Slovenija i Njemačka.

5.2. Kulturna diplomatija

U saradnji Ministarstva vanjskih poslova, posebno naše diplomatsko-konzularne mreže, Ministarstva kulture i kulturnih/umjetničkih poslenika, tokom 2017. realizovan je veliki broj kulturnih događaja, koji su značajno pomogli afirmaciji naših umjetnika i njihovom predstavljanju međunarodnoj javnosti. Pokrenute su brojne inicijative za potpisivanje sporazuma o kulturnoj saradnji i date sugestije na veći broj bilateralnih sporazuma o kulturnoj saradnji. Dio kulturnih događaja je podržan od strane naših institucija, udruženja i kompanija, što je doprinijelo i promociji samih pokrovitelja. Kako bi se na organizovaniji i racionalniji način pristupilo budućim sličnim aktivnostima, u saradnji sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima, pripremljen je pregled prostora za organizaciju kulturnih događaja u inostranstvu, sa podacima o ciljnoj publici, okvirnim troškovima i predlogom načina njihovog finansiranja.

U dijelu promocije kulturnih aktivnosti međunarodnog karaktera u Crnoj Gori, Ministarstvo kulture je pripremio pregled kulturnih manifestacija i institucija koji je dostavljen diplomatsko-konzularnim predstavništvima u cilju animiranja učešće inostranih umjetnika.

Ministarstvo kulture, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i Fondacijom Konrad Adenauer, 20-21. novembra 2017. organizovalo je Konferenciju posvećenu kulturnoj diplomatiji.

Imajući u vidu da je kulturna politika važan i sastavni dio ukupne vanjske politike države, njeno efikasno i kvalitetno sprovođenje zahtijeva strateški pristup i saradnju sa ključnim resorima poput Ministarstva ekonomije, Ministarstva nauke, Ministarstva prosvjete, Ministarstva sporta, i drugih, u definisanju ciljeva i sprovođenju zadataka kulturne diplomatije, kroz izradu strateških dokumenata. Za potrebe realizacije utvrđenih aktivnosti neophodna je alokacija budžetskih sredstava na programski način.

5.3. Međunarodna razvojna saradnja i humanitarna pomoć

Crna Gora ima dvostruku ulogu - tradicionalno spada u zemlje primaocice razvojne saradnje, ali sve više postaje i zemlja donator, što predstavlja i dugoročnu aspiraciju države, naročito u kontekstu obaveze Crne Gore da sa članstvom u EU počne da izdvaja sredstva u visini od 0,33% BDP-a za ovu oblast. U tom kontekstu, pokrenuto je niz aktivnosti i ostvareni su značajni rezultati koji se mogu grupisati u dvije glavne oblasti djelovanja: unapređenje sprovođenja i koordinacije donatorske podrške koju prima Crna Gora i uspostavljanje okvira za sprovođenje međunarodne razvojne saradnje i upućivanje humanitarne pomoći Crne Gore drugim zemljama.

Tokom 2017. potpisani su brojni sporazumi o **međunarodnoj razvojnoj saradnji**¹⁹, uključujući Republiku Sloveniju, Kraljevinu Norvešku, Tursku, NR Kinu i Japan, na osnovu kojih su realizovani značajni programi podrške. Posredovano je u koordinisanom obezbjeđivanju donatorske pomoći od strane Republike Bugarske i Ujedinjenih Arapskih Emirata. Istovremeno, diplomatsko-konzularna predstavništva su aktivno radila na unapređenju razvojne saradnje i dobijanju donacija od drugih zemalja, institucija, NVO, kao i pojedinačnih donatora.

Ministarstvo vanjskih poslova je, na osnovu inputa resora, pripremio **prve nacрте baze podataka primljene donatorske podrške** kao i baze potreba Crne Gore za daljom razvojnom saradnjom, na čemu treba dodatno raditi i obezbijediti sredstva za odgovarajuća softverska rješenja i uspostavljanje mehanizama praćenja i ocjene učinka donatorskih projekata.

U 2017. pripremljen je i **nacrt baze podataka pružene međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći**. Međutim, stvaranje sveobuhvatne i pouzdane baze predstavlja jedan od glavnih izazova jer je potrebna ekspertska podrška naročito u pogledu razvoja potrebnih softverskih rješenja, kao i obuka o međunarodnim formama izvještavanja koje će u budućnosti postati obavezujuće i za Crnu Goru.

U saradnji diplomatsko-konzularnih predstavništava, dijaspora i drugih donatora obezbijeđena je pomoć za više **humanitarnih aktivnosti**, posebno na sjeveru Crne Gore. Pokrenuto je osnivanje udruženja dijaspora koje će se baviti humanitarnom podrškom poput "Akcijski sjever" koja je počela sa radom u Frankfurtu 14. januara 2017.

¹⁹ Prema članovima 208-211 i 214 Lisabonskog ugovora, kao i smjernicama OECD-a, razvojna saradnja se definiše kao skup ekonomskih, finansijskih i tehničkih mjera, uključujući finansijsku pomoć, namijenjenih unapređenju ekonomskog i socijalnog razvoja zemalja u razvoju, dok se humanitarna pomoć (dio zvanične razvojne pomoći - *Official Development Assistance* - ODA) kategoriše kao kratkoročna pomoć za spašavanje života, smanjenje ljudske patnje i očuvanje čovjekovog dostojanstva i namijenjena je više stanovništvu nego državama, uz poštovanje principa humanosti, nepristrasnosti, neutralnosti i nezavisnosti.

Ministarstvo vanjskih poslova je u toku 2017. **koordiniralo radom Međuresorske radne grupe za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć** koja je formalno uspostavljena juna 2017.²⁰ a koju čine predstavnici Skupštine Crne Gore, svih ministarstava, Zajednice opština Crne Gore, Zavoda za statistiku, Uprave za dijasporu, NVU Zid, Crvenog krsta, Privredne komore i Centralne banke Crne Gore. Ovakav sastav i aktivno funkcionisanje Grupe značajno su doprinijeli jačanju institucionalnog sistema i unutrašnjeg mehanizma koordinacije razvojne saradnje i humanitarne pomoći u Crnoj Gori.

Najvažnija aktivnost je svakako bila priprema i izrada **Zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i upućivanju međunarodne humanitarne pomoći**. Budući da je riječ o veoma značajnoj oblasti koja se po prvi put uređuje u pravnom sistemu Crne Gore, proces pripreme Zakona organizovan je sa ciljem osiguranja što većeg stepena transparentnosti i uključivanja svih zainteresovanih subjekata. U procesu se vodilo računa o političkim i ekonomskim interesima Crne Gore, ali i ciljevima UN i EU.²¹ Ovako definisan Zakon predstavlja osnov za stvaranje savremenog mehanizma zasnovanog na novoj perspektivi održivog razvoja i doprinosa Crne Gore ispunjavanju globalnih strateških ciljeva i ciljeva njene vanjske politike, primarno u procesu evropskih integracija, ali i jačanju bilateralnih i međunarodnih odnosa u okviru međunarodne zajednice.

U prethodnoj godini, otpočela je priprema za izradu **strategije** kojom će se definisati prioritetni ciljevi i oblasti djelovanja (tzv. geografski i sektorski prioriteti) buduće **međunarodne razvojne saradnje Crne Gore**. U tom kontekstu, ostvarena je komunikacija sa Kancelarijom UN za Jug-Jug saradnju (UNOSCC) čiji ekspert je pripremio prve ulazne elemente za izradu buduće Strategije i organizovao obuke za članove Međuresorske grupe i njemačkom Agencijom za međunarodnu razvojnu saradnju (GIZ) pod čijim pokroviteljstvom je održana prva obuka članova Međuresorske grupe sa ciljem informisanja o glavnim strateškim dokumentima EU kao i iskustvima Republike Slovenije i Republike Slovačke.

U razgovorima sa zemljama koje su aktivne u davanju donacija (Austrija, Turska, Egipat), razgovarano je o mogućnosti da donacije iz Crne Gore budu upućivane uz njihovu podršku (preuzimanje daljeg transporta roba), kao i da crnogorski eksperti budu angažovani na principu trilateralne saradnje ka trećim zemljama.

6. GENERALNI DIREKTORAT ZA KONZULARNE POSLOVE

I tokom 2017. Generalni direktorat za konzularne poslove je posvećeno, direktno i indirektno, posredstvom diplomatsko-konzularnih predstavništava, radio na pružanju konzularnih usluga crnogorskim državljanima u inostranstvu. Istovremeno, značajne aktivnosti su preduzete i u cilju uspostavljanja viznog informacionog sistema u crnogorskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima, unaprijeđena je komunikacija sa počasnim konzulima, dok se sa određenim brojem zemalja razgovaralo o mogućnostima produbljivanja saradnje u domenu međusobne konzularne zaštite, posebno u onim državama u kojima Crna Gora nema svoje predstavništvo.

Tokom prethodne godine, u nadležnom direktoratu je obrađeno **14.173** predmeta, od kojih je svaki u prosjeku obrađen po 4 puta, što je značajno opterećenje na dnevnom nivou. Najveći broj predmeta se odnosio na uobičajene konzularne usluge: vize, legalizacije, međunarodnu pravnu pomoć, dostavu dokumenata, obavještanje stranih DKP, provjeru državljanškog statusa, pribavljanje različitih potvrda, provjeru autentičnosti sertifikata i diploma, obezbjeđivanje

²⁰ Grupom predsjedava generalna direktorka GDS, dok Direkcija za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć vrši ulogu sekretarijata Radne grupe.

²¹ Nacrt zakona je usaglašen sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije (primarnim i sekundarnim izvorima prava EU), smjernicama Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoja - OECD, kao i stratejskim aktima Ujedinjenih nacija u pogledu metodologije izvještavanja (koju primjenjuju sve članice EU), kao izvorima međunarodnog prava u oblasti međunarodne razvojne saradnje i upućivanja međunarodne humanitarne pomoći.

diplomatskog odobrenja za strane i domaće državne vazduhoplove i brodove, oslobađanje od PDV i akciza za strane diplomate i druge subjekte na osnovu međunarodnih ugovora i aktivnosti na zaštiti konzularnih interesa naših državljana u inostranstvu.

Paralelno sa navedenim aktivnostima, rješavana su i druga konzularna pitanja: državljanstvo, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, regulisanje prava na penzije iz drugih država, hapšenja, ekstradicije, smrtni slučajevi, potrage i dr. I u prethodnoj godini, Ministarstvo vanjskih poslova je, uz posredovanje ambasada Republike Srbije, bilo angažovano na rješavanju povratka crnogorskih pomoraca iz Saudijske Arabije i Libije.

U oblasti **vizne politike**, obrađeno je **4070 predmeta**, kako izdate saglasnosti diplomatsko-konzularnim predstavništvima Crne Gore, Republike Srbije i Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, tako i odbijene zahtjeve. Takođe, posredovano je u 180 predmeta za izdavanje vize za državne činovnike Crne Gore. Trenutno, **državljeni 103 države mogu ukazati i boraviti u Crnoj Gori bez vize, a državljani Crne Gore bez vize mogu boraviti u 71 državi bez vize**. U cilju pojednostavljivanja procedure apliciranja za vize Crne Gore, **vizni informacioni sistem** instaliran je u **13 diplomatsko-konzularna predstavništva**: Ujedinjeni Arapski Emirati, Republika Turska, Ruska Federacija, NR Kina, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Slovenija, Republika Austrija, Republika Mađarska, Argentina, Sjedinjene Američke Države, GK Njujork i GK Sremski Karlovci. Uspostvaljen je i pušten u rad komunikacioni link između Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva unutrašnjih poslova.

Tokom 2017, kao i prethodnih godina, veliki dio aktivnosti bio je fokusiran na legalizaciju isprava za upotrebu u inostranstvu, izdavanje legitimacija, oslobađanje od plaćanja carina i PDV za strana diplomatsko-konzularna predstavništva i međunarodne organizacije, evidentiranje ugovora i registraciju stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava u Crnoj Gori. Od 2017. se izdaju i potvrde za homologaciju prilikom uvoza vozila za potrebe stranih predstavništava.

Posredovano je u postupku izdavanja oko **293** zahtjeva za izdavanje **diplomatskih, službenih, i konzularnih legitimacija**, kao i **poreskih identifikacionih kartica** diplomatskom i službenom osoblju stranih predstavništava i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori. Izdato je **blizu 1800 izjava**, odnosno potvrda i uvjerenja za oslobađanje od plaćanja **PDV-a i carine** za službene i lične potrebe diplomatskog osoblja i diplomatsko-konzularnih predstavništava, kao i značajan broj **potvrda za potrebe projekata** u Crnoj Gori koji su finansirani međunarodnim donacijama. Paralelno sa tim, rješavana su i druga konzularna pitanja: državljanstvo, ostavine, imovinsko-pravna pitanja, regulisanje penzija iz drugih država, hapšenja, ekstradicije, smrtni slučajevi, potrage, posredovanje po pitanju pružanja međunarodnopravne pomoći u krivičnim, građanskim i upravnim stvarima i sl.

Tokom 2017, Generalni direktorat za konzularne poslove posredovao je u postupku pribavljanja **diplomatskih odobrenja za prelet i slijetanje vazduhoplova** Vlade Crne Gore, te vazduhoplova korišćenih za potrebe Vlade u vazdušnom prostoru drugih zemalja. Evidentirano je **852** takvih zahtjeva, te posljedično izdata saglasnost za 852 diplomatska preleta stranih vazduhoplova. Takođe, bilo je i **23** zahtjeva za **uplovljavanje stranih brodova** u teritorijalne vode Crne Gore.

Otvoreni su konzulati Crne Gore na čelu sa **počasnim konzulom** u Bratislavi, Slovačka (25. januar 2017.), Kišinjevu, Moldavija (4. april 2017.) i Torontu, Kanada (8. jun 2017.). Takođe, u 2017. je opozvan Rafael Samardžić sa dužnosti počasnog konzula Crne Gore u Argentini sa sjedištem u Rosarija i nadležnošću za Santa Fe. Radilo se i na pripremi Pravilnika o poslovima, pravima i dužnostima počasnih konzula. U periodu od 26-28. oktobra 2017. je organizovana **druga Koneferencija počasnih konzula** na kojoj je prisustvovalo 46 od 53 počasna konzula. To je bila odlična prilika da se razmijene mišljenja o pravcima buduće saradnje i mogućnostima veće promocije Crne Gore.

U skladu sa Uredbom o licima kojima se izdaje diplomatski i službeni pasoš, tokom 2017. izdato je **229 diplomatskih i 34 službenih pasoša**.

Pripremljene su izmjene i dopune **Uredbe o viznom režimu** u skladu sa Šengenskim pravilima i nacionalnim interesima, utvrđivao tekstove sporazuma o uzajamnom ukidanju viza za diplomatske i službene pasoše sa određenim zemljama, učestvovao u formulisanju određenih izmjena u Zakonu o strancima.

Učestvovano je i na sastancima **Radne grupe za izradu sporazuma o readmisiji** učestvovali u pregovorima i utvrđivanju tekstova tih sporazuma i implementacionih protokola sa nizom država. Učestvujući u radnim grupama za implementaciju Šengenskog akcionog plana, dat je značajan doprinos u realizaciji mjera na ispunjavanju standarda EU u viznoj politici i na ostvarivanju kriterijuma iz pregovaračkih poglavlja 23 i 24.

Tokom 2017. održane su **konzularne konsultacije** sa Makedonijom, Republikom Srbijom, Republikom Italijom, Republikom Turskom, Ujedinjenim Arapskim Emiratima i Narodnom Republikom Kinom. Praćena je implementacija sporazuma o **međusobnoj konzularnoj zaštiti** i izdavanju viza u državama u kojima Crna Gora nema svoje diplomatsko-konzularno predstavništvo. Nastavljeni razgovori sa Republikom Turskom, Republikom Italijom, Ujedinjenim Arapskim Emiratima i Republikom Poljskom oko mogućnosti potpisivanja sporazuma o međusobnoj konzularnoj zaštiti.

7. GENERALNI DIREKTORAT ZA MEĐUNARODNO PRAVNE POSLOVE

Generalni direktorat za međunarodno pravne poslove je koordinirao aktivnosti između nadležnih ministarstava i diplomatsko-konzularnih predstavništava u cilju daljeg unapređenja ugovorno-pravne osnove sa pojedinim zemljama i zaključivanja međunarodnih ugovora u raznim oblastima. Vršeni su poslovi pripreme međunarodnih i administrativnih sporazuma za potpisivanje, koju uključuju davanje mišljenja na dostavljene predloga, učešće u pregovorima, pravno-tehničku redakciju, pripremu alternata i punomoćja za potpisivanje, kao i evidentiranje i vođenje zbirke međunarodnih ugovora, te dostavljanje njihovih kopija nadležnim ministarstvima. Kroz pripremanje odluka o objavljivanju, odnosno zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora, vodilo se računa i o ažurnosti stupanja na snagu zaključenih ugovora.

7.1. Međunarodni ugovori i administrativni sporazumi

Tokom 2017. zaključeni su sljedeći međunarodni ugovori i administrativni sporazumi:

- Sporazum između Ministarstva zdravlja Crne Gore i Ministarstva zdravlja Republike Albanije o saradnji u oblasti zdravstva;
- Protokol o osnivanju i funkcionisanju Zajedničkog centra za policijsku saradnju između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Albanije i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Arapske Republike Egipat o kulturnoj saradnji
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Argentine o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša;
- Okvirni sporazum o saradnji između Vlade Crne Gore i Provincije Čako;
- Sporazum o saradnji između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine u procesu pristupanja Evropskoj uniji;
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore i Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine o saradnji na implementaciji projekta "Upravljanje slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu";
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine o kolokaciji diplomatsko-konzularnih predstavništava;

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Azerbejdžana o readmisiji (vraćanju i prihvatanju) lica koja su bez dozvole boravka;
- Memorandum između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Državne agencije za javne usluge i socijalne inovacije pod predsjednikom Azerbejdžanske Republike o saradnji i uspostavljanju naprednog mehanizma pružanja javnih usluga;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o uzajamnoj zaštiti tajnih podataka;
- Memorandum između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Hrvatske o saradnji u oblasti zaštite i očuvanja podvodne kulturne baštine;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Indonezije o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša;
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Republike Indonezije o bilateralnim konsultacijama;
- Memorandum o razumijevanju za podršku kapacitetu nadgledanja u moru u svrhu spasavanja lica, sigurnosti navigacije, kontorle ribarenja i očuvanja morske sredine između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva infrastrukture i saobraćaja Republike Italije;
- Program kulturne saradnje između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Države Izrael za godine 2017-2020;
- Sporazum o saradnji na projektu „Uspostavljanje i promocija mentoring sistema za mala i srednja preduzeća na Zapadnom Balkanu (faza ii) u Crnoj Gori“ potpisan između Ministarstva ekonomije-Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća i Japanske agencije za međunarodnu saradnju;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Države Katar o vazdušnom saobraćaju;
- Memorandum o razumijevanju između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine o saradnji u okviru inicijative o ekonomskom putu svile i pomorskom putu svile 21. vijeka;
- Protokol o osnivanju i funkcionisanju Zajedničkog centra za policijsku saradnju između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Albanije i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o saradnji u oblasti kulture;
- Bilateralni sporazum između Crne Gore i Republike Kosovo koji se odnosi na Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Republike Kosovo u okviru IPE II 2014-2020;
- Sporazum o partnerstvu između Ministarstva evropskih poslova Crne Gore, vodećeg partnera i Ministarstva administracije lokalne samouprave Republike Kosova, partnera o upravljanju tehničkom podrškom u okviru IPA programa prekogranične saradnje unutar granica Zapadnog Balkana;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske o saradnji u oblasti obrazovanja, kulture, sporta i mladih;
- Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske o implementaciji Sporazuma između Evropske zajednice i Republike Crne Gore o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica su bez dozvole boravka;
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Mađarske o saradnji;
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva saobraćaja i pomorstva Crne Gore i Ministarstva nacionalnog razvoja Mađarske;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Kraljevine Maroko o saradnji u oblasti turizma;
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške o bilateralnoj saradnji na projektima;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Države Palestine o ukidanju viza za nosioce diplomatskih pasoša;
- Memorandum o razumijevanju o bilateralnim konsultacijama između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Republike Palestine;
- Plan saradnje za period 2018-2019. između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Rumunije;

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Sjedinjenih Američkih Država na unapređenju ispunjavanja međunarodnih poreskih obaveza i sprovođenju FATCA;
- Memorandum o razumijevanju o naučnoj i tehnološkoj saradnji između Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva obrazovanja, nauke i sporta Republike Slovačke;
- Program saradnje između Ministarstva prosvjete Crne Gore i Ministarstva obrazovanja, nauke, istraživanja i sporta Republike Slovačke u oblasti obrazovanja za period 2017-2021;
- Aneks Programa međunarodne razvojne saradnje između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije za period 2016-2017.;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o saradnji u oblasti obrazovanja;
- Memorandum između Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore i Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije o saradnji u oblasti turizma;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti odbrambene industrije, 17. novembar 2017;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske u oblasti šumarstva;
- Sporazum izmrđu Crne Gore i Republike Turske u oblasti poljoprivrede;
- Protokol o izmjenama i dopunama Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o međusobnom oslobađanju nosilaca diplomatskih i službenih pasoša od ulaznih viza;
- Sporazum između Crne Gore i Istočne Republike Urugvaj o ukidanju viza za nosioce diplomatskih pasoša.

7.2. Međunarodne restriktivne mjere

Tokom 2017. pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, u skladu sa preporukama Manivala, koje je Skupština Crne Gore usvojila na sjednici od 29. juna 2017. (Zakon je objavljen u "Sl. listu Crne Gore", broj 42/2017 od 30. juna 2017. a stupio je na snagu 8. jula 2017).

U skladu s odredbama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, a poštujući obaveze koje proizilaze iz rezolucija Savjeta bezbjednosti UN, odnosno pristupnih pregovora sa EU koje se odnose na pridruživanje Zajedničkoj vanjskoj i bezbjednosnoj politici EU, pripremljene su i donijete sljedeće odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera:

- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta EU 2011/72/ZVBP od 31. januara 2011, 2011/79/ZVBP od 4. februara 2011., 2012/50/ZVBP od 27. januara 2012., 2012/724/ZVBP od 26. novembra 2012., 2013/72/ZVBP od 31. januara 2013., 2013/409/ZVBP od 30. jula 2013., 2014/49/ZVBP od 30. januara 2014. 2015/157/ZVBP od 30. januara 2015. i 2016/119/ZVBP od 28. januara 2016. povodom situacije u Tunisu, donesenu na sjednici Vlade od 13. aprila 2017. Odluka je objavljena u „Sl. listu Crne Gore“, broj 29/17;
- Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014., 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015., 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015., 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. povodom situacije u Ukrajini, donesenu na sjednici Vlade od 13. aprila 2017. Odluka je objavljena u „Sl. listu Crne Gore“, broj 29/17;
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014., 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014., 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014.,

2014/265/ZVBP od 12. maja 2014., 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014., 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014., 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014., 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014., 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014., 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014., 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014., 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014., 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015., 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015., i 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. i 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. i 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine, donesenu na sjednici Vlade od 4. maja 2017. Odluka je objavljena u „Sl.listu Crne Gore“, broj 34/17.

Nadležni organi su redovno obavještavani o izmjenama sankcionih lista komiteta Savjeta bezbjednosti UN, na osnovu čijih rezolucija su uvođene restriktivne mjere od strane Crne Gore.

DIPLOMATSKO - KONZULARNA MREŽA

Ministarstvo vanjskih poslova posredstvom svoje diplomatsko-konzularne mreže (38 predstavništva) nastavlja da pruža mjerljiv doprinos sprovođenju vanjske politike Crne Gore. Dinamika dešavanja na globalnom planu istakla je u prvi red diplomatske predstavnike Crne Gore koji imaju posebnu odgovornost u zastupanju i zaštiti interesa države i građana, izvršavaju kompleksne obaveze koje proizilaze iz punopravnog članstva u NATO, ali i, na određeni način, učestvuju u toku pregovaračkog procesa sa EU.

U toku prethodne godine, na liniji Analize rada diplomatsko-konzularnih predstavništva koju je Vlada usvojila jula 2017. i redovnih ambadorskih konsultacija održanih oktobra 2016, preduzete su konkretne mjere u cilju poboljšanja rada crnogorskih predstavništava u raznim segmentima.

Akcenat je bio na intenziviranje kontakata, fluktuaciju informacija iz razgovora sa relevantnim sagovornicima, kao i pravovremeno i kvalitetno izvještavanje o aktuelnim pitanjima. Aktivnosti naših diplomatsko-konzularnih predstavništava su u velikoj mjeri bile usmjerene na predstavljanje i zastupanje interesa Crne Gore ali i njenih državljana u državi prijema/akreditacije. Ambasade su posebno bile posvećene podsticanju i unapređenju bilateralnih odnosa sa državama partnerima, kao i produbljivanje političke, ekonomske, obrambene, turističke, obrazovne i naučno-kulturne saradnje. Predstavnici ambasada i misija su u redovnom i kontinuiranom dijalogu razmjenjivali mišljenja o napretku naše zemlje u reformskim procesima, ali i u ostvarivanju strateških vanjskopoličkih prioriteta.

Istovremeno, dodatna pažnja je posvećena prevazilaženju problema u administrativno-finansijskom poslovanju diplomatsko-konzularnih predstavništava, u skladu sa preporukama Državne revizorske institucije. Raspoloživa finansijska sredstva Ministarstva vanjskih poslova koja se od 2009. definišu u iznosu koji nije dovoljan za nesmetano funkcionisanje, imala su za posljedicu nemogućnost pokrića realnih troškova funkcionisanja predstavništava. Stoga su u saradnji sa Državnom revizorskom institucijom preduzete konkretne aktivnosti u cilju poboljšanja postojećeg stanja i stvaranja temelja njihovog budućeg efikasnog djelovanja u skladu sa opredijeljenim iznosima.

Takođe, tokom 2017. su u više navrata su organizovane konsultacije između Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva finansija, naročito u pogledu drugačijeg pristupa planiranju i realizaciji budžetskih davanja diplomatsko-konzularnim predstavništvima, čime su se otvorile mogućnosti da se materijalno i tehničko opremanje diplomatsko-konzularnih predstavništava dovede na prihvatljiv nivo. U tom cilju, značajno bi bilo i unapređenje saradnje sa drugim državnim organima, koji u skladu sa sporazumima pokrivaju troškove za svoje predstavnike u predstavništvima.

Činjenica je da su dosadašnje vanjsko-političke aktivnosti, koje podrazumijevaju i angažman diplomatsko-konzularnih predstavništava, nesumnjivo doprinijele dobrom pozicioniranju Crne Gore kako na regionalnom, tako i na evropskom i širem multilateralnom planu. U želji da to bude slučaj i ubuduće, posvećeno i odgovorno se pristupilo otklanjanju sistemskih, kadrovskih i drugih propusta i ograničenja. U nastojanju da se daju jasne smjernice kojim će se, između ostalog, uspostaviti normativni okvir kao noseći stub crnogorske diplomatije uz jasna i neupitna pravila za sistemsku reorganizaciju i racionalizaciju diplomatske mreže, profesionalan, odgovoran i stručan diplomatski kadar, zatvaranje mogućnosti za administrativne, finansijske i druge propuste u radu, izgradnju bezbjednosne arhitekture i jačanje bezbjednosne kulture, diplomatsko-konzularnim predstavništvima su upućene preporuke čijom se implementacijom nastoji postaviti zdrav temelj za izgradnju moderne diplomatije koja bi bila isključivo u funkciji uspješnog predstavljanja Crne Gore, odnosno sprovođenja i zaštite interesa crnogorske države i njenih građana.

VI GENERALNI SEKRETARIJAT

6.1. Normativno-pravni poslovi

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta neophodnih za pružanje efikasne podrške u ostvarivanju prioriteta vanjske politike, nastavilo se sa uvođenjem novih i usavršavanjem postojećih oblika organizovanja, pravila i procedura vezanih za regulisanje unutrašnjih odnosa i procesa rada. U toku 2017, Ministarstvo vanjskih poslova procesuiralo je na usvajanje:

- Zakon o vanjskim poslovima ("Sl. list Crne Gore", broj: 70/17), kojim zamijenjen raniji Zakon o vanjskim poslovima, donesen 2010. Zakon uvodi određene novine u cilju unapređenja vršenja vanjskih poslova, odnosno povećanja funkcionalnosti i efikasnosti rada diplomatske službe i jačanja njenog položaj u okviru državnog aparata i osnažuje proces planiranja i izgradnje diplomatskog kadra.
- Uredbu o izmjenama i dopuni uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ("Sl. list Crne Gore", broj: 70/17);
- Uredbu o vrstama postupaka javnih nabavki i načinu njihovog sprovođenja za diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu ("Sl. list Crne Gore", broj: 70/17);
- Uredbu o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ("Sl. list Crne Gore", broj: 6/18)
- Pravilnik o dopunama pravilnika o kriterijumima za raspodjelu i upravljanje sredstvima za očuvanje i jačanje saradnje sa iseljenicima ("Sl. list Crne Gore", broj: 6/18).

6.2. Kadrovska pitanja

U Ministarstvu vanjskih se, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta neophodnih za pružanje efikasne podrške u ostvarivanju prioriteta vanjske politike, tokom 2017. nastavilo sa uvođenjem novih i usavršavanjem postojećih oblika organizovanja, pravila i procedura vezanih za regulisanje unutrašnjih odnosa i procesa rada.

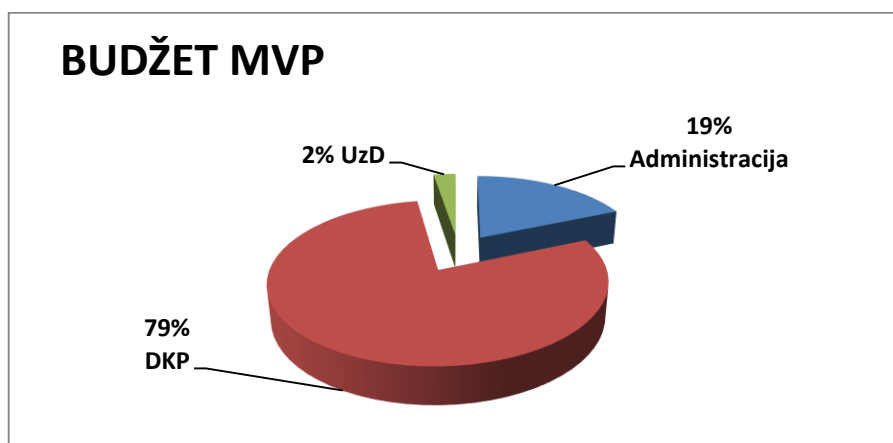
S tim u vezi, Vlada Crne Gore je 16. marta 2017. usvojila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva vanjskih poslova, kojim su sistematizovana radna mjesta za 432 izvršioca. Od ukupno sistematizovanog broja, u Ministarstvu je trenutno zaposleno 254 izvršioca, od čega je 45 lica zaposleno na određeno vrijeme. Uzimajući u obzir broj sistematizovanih radnih mjesta u odnosu na broj popunjenih, kao i da je u Ministarstvu prepoznata potreba za unapređenjem organizacione strukture, uslova i načina rada, kao i kontinuiteta i stalnosti

državnih službenika koji trebaju biti uključeni u nesmetani proces rada, ovo Ministarstvo u kontinuitetu ima nedostatak potrebnih kadrova u svim oblastima. Stoga je u toku 2017. objavljeno ukupno 93 oglasa i konkursa i to:

- 27 internih oglasa unutar državnog organa, od kojih su 2 realizovana, dok ostalih 25 nije realizovano jer nije bilo prijavljenih kandidata;
- 20 internih oglasa između državnih organa od kojih su 3 realizovana, a 17 nije realizovano jer nije bilo prijavljenih kandidata ili je postupak oglašavanja u toku, za 1 oglas prijavljeni kandidat nije zadovoljio u postupku obavezne provjere sposobnosti;
- 38 javnih oglasa po osnovu kojih su 9 službenika zasnovala radni odnos Ministarstvu vanjskih poslova na neodređeno vrijeme. Četiri javna oglasa nijesu realizovana jer nije bilo prijavljenih kandidata ili kandidati nijesu zadovoljili u postupku obavezne provjere sposobnosti i
- 8 javnih konkursa za visoko rukovodni kadar-generalni direktori, od koji je 5 realizovano.

6.3. Finansijsko poslovanje

Ministarstvo vanjskih poslova je u 2017. raspolagalo budžetom od 17.658.432,62 eura. U okviru Ministarstva funkcionišu tri programa: administracija, diplomatsko-konzularna predstavništva i Uprava za dijasporu. Najveći budžet pripada finansiranju aktivnosti 38 diplomatsko-konzularnih predstavništava. Pocentualno učešće pojedinih programa u budžetu prikazano je na grafiku:

Raspoloživa sredstva po programima i izvršenje prikazani su u tabeli:

Program	tekući budžet	izvršenje	potrošeno u %
Administracija	3.282.926,73	3.192.741,07	97,25
Diplomatsko-konzularna predstavništva	13.918.745,69	13.336.344,51	95,82
Uprava za dijasporu	456.760,20	295.245,52	64,64
UKUPNO	17.658.432,62	16.824.331,10	95,28

Aktivirano je softversko rješenje koje omogućava analitičko praćenje i uvezivanje finansijskih podataka iz diplomatsko-konzularnih predstavništava, što je i uslov i za obavezno uspostavljanje Glavne knjige za 2018. U svim predstavništvima je ponovo uspostavljen ujednačen program evidentiranja finansijskog poslovanja uz adekvatnu obuku i podršku od strane finansijske službe.

U skladu sa preporukama Državne revizorske institucije, koja je u prvoj polovini 2017. izvršila reviziju pravilnosti materijalno-finansijskog poslovanja šest predstavništava, preduzete su aktivnosti sa ciljem primjene uočenih nedostataka i predloženih preporuka.

Izmjenom Uredne o javnim nabavkama, decembra 2017, stvorili su se uslovi da se u zemlji prijema kupe automobili za DKP-a koja od svog otvaranja nisu raspolagala istim. Tako je približno 250.000,00 eura potrošeno u DKP-ima za kupovinu automobila za Ambasade u: Argentini, Bugarskoj, Rumuniji, Ukrajini, Španiji i Švajcarskoj.

Ministarstvo je u trećem kvartalu 2017. u skladu sa Zaključcima Vlade, iz Tekuće budžetske rezerve dobilo 215.00,00€ za finansiranje neizmirenih obaveza diplomatsko-konzularnih predstavništava nastalih u prethodnom periodu.

Iako su bili u obligacionom odnosu prema Ministarstvu vanjskih poslova, pojedini državni organi nisu prenijeli sredstva za svoje zaposlene koji su po osnovu Sporazuma o preuzimanju poslati na mandat u neko od crnogorskih predstavništava. Od ukupno potraživanih 1.062.454,80 eura, u budžet Ministarstva prenijeto je 650.492,00 eura dok je 411.961,90 eura isfinansirano od strane Ministarstva vanjskih poslova.

6.4. Javne nabavke

Ministarstvo vanjskih poslova je pripremilo i objavilo Plan javnih nabavki za 2017. u iznosu od 760.751,85 eura, od čega je 344.710,00 eura vrijednost roba, a 416.041,85 eura vrijednost usluga. U skladu sa izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama od (30. jun 2017.) izvršena je Izmjena plana javnih nabavki na način da su iz prvobitnog plana javnih nabavki postupci predviđeni za sprovođenje tzv. šoping metodom, sprovedeni putem tzv. nabavke roba i usluga male vrijednosti. Donijeta je Procedura za sprovođenje nabavki male vrijednosti br. 05/3-12/21 od 4. septembra 2017. i Procedura o sprovođenju hitnih nabavki br. 05/5-51/56 od 6. oktobra 2017. Navedene procedure su objavljene na sajtu Ministarstva vanjskih poslova.

U skladu sa novim Planom javnih nabavki, sprovedeno je 18 postupaka, od čega 5 otvorenim postupkom, 3 pregovaračkim postupkom bez prethodnog objavljivanja, a 10 šoping metodom. Neposrednim sporazumom sprovedeno je 15 postupaka, ukupne vrijednosti od 1.400,63 eura, nabavkama male vrijednosti sprovedeno je 65 postupaka, ukupne vrijednosti 67.379,63 eura, a sprovedena je jedna hitna nabavka u iznosu od 30.000,00 eura.

Za prvu polovinu godine, do izmjena Zakona o javnim nabavkama zaključeno je **20 ugovora** i to:

- Ugovor za nabavku roba - Kancelarijskog materijala zaključen 27.04.2017. putem otvorenog postupka, uz zaključivanje okvirnog sporazuma na dvije godine, vrijednost ugovora 26.952,96 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – fiksne telefonije zaključen 24.01.2017. putem otvorenog postupka, uz zaključivanje okvirnog sporazuma na dvije godine, vrijednost ugovora 30.000,00€ na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga - organizacija ljetnje škole jezika i kulture Crne Gore zaključen 11.07.2017. putem otvorenog postupka, uz zaključivanje okvirnog sporazuma na dvije godine, vrijednost ugovora 15.500,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – nabavka avio karata za članove Savjeta za saradnju sa iseljenicima zaključen 12.07.2017. putem pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja, vrijednost ugovora 45.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – štamparske usluge zaključen 09.08.2017. putem otvorenog postupka, uz zaključivanje okvirnog sporazuma na četiri godine, vrijednost ugovora 50.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – tekuće održavanje službenog vozila zaključen 28.04.2017. putem pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja, vrijednost ugovora 2.649,99 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – održavanje skupova, seminara, reprezentacija i nabavka poklona zaključen 24.04.2017. putem otvorenog postupka, uz zaključivanje okvirnog

sporazuma na dvije godine, vrijednost ugovora 50.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;

- Ugovor za nabavku usluga – tekuće održavanje službenih vozila partija I – vozilo marke Hyundai ugovor zaključen 27.01.2017. vrijednost ugovora 4.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – održavanje službenih vozila partija II – vozilo marke Audi, ugovor zaključen 21.01.2017. vrijednost ugovora 1.496,09 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – održavanje službenih vozila partije III – vozilo marke Škoda, ugovor zaključen 27.01.2017. vrijednost ugovora 1.498,21 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku roba – nabavka ostale kancelarijske opreme zaključen 17.07.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 2.969,05 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – brze pošte zaključen 28.11.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 4.199,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – fotokopiranje zaključen 07.04.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 5.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – parking servis zaključen 01.02.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 1.200,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – pranje vozila zaključen 22.03.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 3.000,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku roba – propisi – Službeni list Crne Gore zaključen 31.07.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 630,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – registracija vozila zaključen 30.01.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 2.511,69 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – parkinga zaključen 18.04.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 1.500,00 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – nabavka i instalacija SQL licence zaključen 13.02.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 1.062,42 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;
- Ugovor za nabavku usluga – kasko osiguranja zaključen 09.02.2017. putem šopinga, vrijednost ugovora 604,02 eura na period do potrošnje ugovorene vrijednosti;

Po Proceduri o sprovođenju nabavki male vrijednosti od ukupno sprovedenih **65 nabavki** ukupne vrijednosti 67.379,63 eura, zaključivanjem ugovora je realizovano 8 nabavki i to: dva ugovora za nabavku avio karata, ugovor za nabavku usluga prevođenja, ugovor za nabavku dnevne štampe, ugovor za nabavku poštanskih usluga, ugovor za nabavku ostale računarske opreme, ugovor za nabavku ostalog kancelarijskog materijala, ugovor za nabavku fotokopir aparata, a ostale nabavke male vrijednosti, njih 57, realizovane su prihvatanjem fakture.

U toku 2017, podnijete su dvije žalbe Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki, od čega je Državna komisija jednu žalbu odbacila kao neurednu, a druga žalba je odbijena od strane Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki i po službenoj dužnosti poništen postupak javne nabavke u cjelosti.

6.5. Slobodan pristup informacijama

U toku 2017. Ministarstvu vanjskih poslova podnijeto je 26 zahtjeva za slobodan pristup informacija od kojih je, u Zakonom propisanom roku, riješeno svih 26 na sljedeći način:

- 17 zahtjeva je usvojeno;
- 4 zahtjeva su odbijena;
- 5 zahtjeva je proslijeđeno nadležnom organu.

U toku 2017. podonijeto je ukupno 12 žalbi, od kojih su:

- 2 žalbe su odbijene od strane drugostepenog organa;
- 8 žalbi je izjavljeno zbog povrede pravila postupka (ćutanja administracije), ali je Ministarstvo vanjskih poslova iste u međuvremenu riješilo, o ćemu je obaviješten drugostepeni organ.

U 2 predmeta je Ministarstvo vanjskih poslova saćinilo odgovor na žalbu i istu sa cjelokupnim spisima predmeta uputilo drugostepenom organu na dalji postupak (povodom istih, još uvijek nije dostavljen odgovor od strane drugostepenog organa).

VII DIPLOMATSKA AKADEMIJA

Diplomska akademija je i tokom 2017. nastavila sa svojim aktivnostima koji se u prvom redu odnose na stručno usavršavanje službenika Ministarstva vanjskih poslova. Pored toga, Akademija je organizovala i niz drugih aktivnosti, obuka, seminara i konferencija koje su bile namijenjene i predstavnicima drugih institucija i organa. Istovremeno, nastavilo se sa tradicijom povezivanja diplomata kroz njihovo ućešće na već prepoznatoj Ljetnjoj školi za mlade diplomate.

Opšti program obuke uspješno je sproveden, u saradnji sa Univerzitetom Donja Gorica, u periodu od 20. februara do 5. jula 2017. Sadržaj Opšteg programa obuke ćinilo je šest modula u okviru 200 ćasova. Programu je prisustvovalo 17 polaznika, predstavnici raznih insitucija i organizacija koje u okviru svoje nadležnosti podrazumijevaju međunarodnu saradnju.

U okviru bilateralnih posjeta i međunarodne saradnje, Diplomatska akademija organizovala je niz **gostujućih predavanja** među kojima su predavanja ministra vanjskih poslova Velikog Vojvodstva Luksemburga Žana Aselborna (mart 2017.), ministra vanjskih poslova Kraljevine Holandije Berta Kundersoma (april 2017.) i ministra vanjskih poslova Republike Litvanije Linasa Linkevićiusa (decembar 2017).

Imajući u vidu znaćaj poznavanja **stranih jezika**, Diplomatska akademija je organizovala besplatno pohaćanje kurseva arapskog, njemaćkog, engleskog i kineskog jezika za službenike i službenice MVP. Kurs arapskog jezika, koji je inicijalno pohaćalo 10 diplomata, pokrenut je na inicijativu Ambasade UAE u Crnoj Gori. Konferencija o znaćaju i ulozi francuskog jezika u međunarodnim odnosima odrćzana je u martu 2017. a panelista su bili: ambasador Stefan Lopez, stalni predstavnik Međunarodne organizacije Frankofonije (OIF) u EU, ambasadorica Republike Francuske u Crnoj Gori Kristin Tudik, prof. dr Igor Lukšić i prof. dr Milica Pejanović Ćurišić.

U skladu sa Pravilnikom o programu i naćinu polaganja diplomatsko-konzularnog ispita, donesenim na osnovu ćlana 48 Zakona o vanjskim poslovima ("Sl. list Crne Gore", broj 46/10), Diplomatska akademija organizovala je polaganje **diplomatsko-konzularnog ispita**.

Jubilarna 10. Ljetnja škola za mlade diplomate odrćzana je u periodu od 2-9. jula 2017. i okupila je 32 diplomata iz 29 država. Centralna tema ovogodišnje škole bila je posvećena globalnoj bezbjednosti i regionu Zapadnog Balkana. Ućesnici su kroz predavanja istaknutih profesora i diplomata stekli potrebna znanja o crnogorskoj istoriji, ćlanstvu u NATO savezu, faktorima stabilnosti u regionu i crnogorskoj vanjskoj politici.

Koordinacija **programima stručnih usavršavanja** obezbijedila je crnogorskim diplomatama pohaćanje kvalitetnih obuka i seminara u zemlji i u inostranstvu. Predstavnici Ministarstva vanjskih poslova su ućestvovali na programima obuka: Izvršnog seminara za mlade diplomate u Berlinu, Klingendal instituta za međunarodne odnose u Hagu, Ćžordć Maršal centra i Njemaćkog udrućenja za međunarodnu saradnju, Bećke diplomatske akademije, Diplomatske akademije Republike Hrvatske i Republike Kosovo.

Saradnja sa institucijama u inostranstvu je podrazumijevala i saradnju na godišnjem novou sa vladama **Kraljevine Tajland, Republike Singapur i Republike Indije**.

Saradnja sa partnerskim institucijama je i u 2017. intenzivirana potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju sa Diplomatskom akademijom Ministarstva vanjskih poslova i vjera Republike **Argentine**, dok se u 2017. radilo i na usaglašavanju Memoranduma o razumijevanju sa **Marokanskom** akademijom za diplomatske studije, kao i sa Diplomatskom akademijom Ministarstva vanjskih poslova **Sjedinjenih Meksičkih Država**.

Delegacija Dalijan koledža boravila je u uzvratnoj posjeti Ministarstvu vanjskih poslova od 16-18. novembra 2017. kada je razgovarano o mogućnostima saradnje u učešća na prestižnim programima Dalijan koledža, kao i ostalim programima u organizaciji Vlade NR Kine.

VIII GLAVNI DIPLOMATSKI INSPEKTOR

Brojne aktivnosti glavnog diplomatskog inspektora realizovane tokom 2017. bile su usmjerene na sagledavanje stanja i ocjene rada pojedinih diplomatsko-konzularnih predstavništava, kako s aspekta djelovanja samih diplomata u cilju promovisanja i zastupanja interesa Crne Gore, odnosno ostvarenja njenih strateških vanjskopolitičkih prioriteta, tako i s aspekta administrativno-finansijskog poslovanja predstavništava.

U skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast, a shodno Godišnjem planu nadzora nad radom diplomatsko-konzularnih predstavništava, u toku 2017. izvršen je redovan nadzor nad radom šest diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore i to: 1) Ambasade u Republici Austriji, sa sjedištem u Beču, 2) Stalne misije pri UN, OEBS i drugim međunarodnim organizacijama, sa sjedištem u Beču, 3) Ambasade u Argentini, sa sjedištem u Buenos Ajresu, 4) Ambasade u SAD, sa sjedištem u Vašingtonu, 5) Stalne misije pri Ujedinjenim nacijama, sa sjedištem u Njujorku i 6) Generalnog konzulata u SAD, sa sjedištem u Njujorku.

Osim navedenih redovnih aktivnosti, glavni diplomatski inspektor, postupajući po nalogu ministra, izvršio je vanredni nadzor u ambasadama u Saveznoj Republici Njemačkoj, sa sjedištem u Berlinu i Republici Italiji, sa sjedištem u Rimu, te uzeo učešća u postupku zatvaranja Generalnog konzulata u Saveznoj Republici Njemačkoj, sa sjedištem u Minhenu.

U svrhu praćenja stepena realizacije mjera naloženih u izvještajima o izvršenom nadzoru iz 2016. izvršen je obilazak diplomatsko-konzularnih predstavništava u Belgiji, sa sjedištem u Briselu: Ambasade, Misije pri EU i Stalne misije pri NATO.

Takođe, u cilju revizije finansijskog poslovanja i procjene novonastalih uslova za rad, izvršen je obilazak oba diplomatsko-konzularna predstavništva u Republici Srbiji - Ambasade u Beogradu i Generalnog konzulata u Sremskim Karlovcima.

Sve navedene aktivnosti realizovane su u cilju stvaranja uvida u dostignuća i dinamiku ispunjavanja zadataka diplomatsko-konzularnih predstavništava na realizaciji vanjskopolitičkih prioriteta Crne Gore; analiziranja angažovanja i rezultata kako diplomata tako i lokalnog osoblja na poljima organizacije posla, ljudskih resursa, pružanja konzularnih usluga, bezbjednosti, finansija i dr., kao i utvrđivanja stepena primjene bezbjednosnih standarda u svim aspektima poslovanja. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, blagovremeno su predlagane konkretne mjere i rokovi kako za otklanjanje eventualno uočenih nepravilnosti i nedostataka, tako i za unapređenje efikasnosti i ekonomičnosti sveukupnih aktivnosti diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Shodno sačinjenim analizama i preduzetim mjerama, tokom 2017. je napravljen značajan iskorak. Evidentno je da se lokalno osoblje u crnogorskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima zapošljava po važećim propisima, uz prethodno sprovođenje konkursa za popunjavanje tih radnih mjesta i uz izvršene neophodne bezbjednosne provjere. Takođe, vršenje konzularnih poslova u

potpunosti su preuzele diplomate, a za poslove računopolagača utvrđen je rok za primopredaju. Stepenn bezbjednosne kulture podignut je na viši nivo. Ipak, na polju fizičko-tehničke zaštite objekata koje koriste crnogorska predstavništva, nije mnogo urađeno, tako da većina običenih predstavništava još uvijek nema implementirane mjere iz Šengenskog akcionog plana. Stoga su, u saradnji sa drugim nadležnim organima, preduzete aktivnosti u cilju pripreme plana za unapređenje i tog segmenta njihovog funkcionisanja, odnosno podizanje te vrste zaštite objekata na prihvatljiv nivo.

IX UPRAVA ZA DIJASPORU

Uprava za dijasporu je tokom 2017. nastojala da na sistematičan način radi na unapređenju odnosa sa iseljenicima i njihovim brojnim organizacijama. Stoga su u prethodnom periodu preduzeti koraci na stvaranju normativnih i institucionalnih pretpostavki za sistemsko uređenje odnosa Crne Gore sa iseljeništvom koji će u narednom periodu, uz frekventnu komunikaciju i koordinaciju doprinijeti efikasnom, transparentnom i kvalitetnom korišćenju raspoloživih potencijala za produbljivanje obostrano korisne saradnje, odnosno realizaciju projekata od zajedničkog interesa.

9.1. Komunikacija sa iseljenicima i iseljeničkim organizacijama

Osim frekventne komunikacije sa iseljenicima, održavanjem II redovne sjednice **Savjeta za saradnju sa iseljenicima** (28. jula 2017.) data im je mogućnost da u direktnoj komunikaciji sa organima matične države pokrenu pitanja od njihovog posebnog interesa, ukažu na probleme sa kojima se srijeću u svom radu i sugerišu potencijalne načine za rješavanje istih.

Prepoznajući uložene napore i konkretan doprinos iseljeničkih udruženja promociji Crne Gore, njene kulture i tradicije, u Petnjici su (31. jula 2017.) dodijeljene nagrade istaknutim iseljenicima i iseljeničkim organizacijama u šest oblasti: očuvanje državnog identiteta i pripadnosti Crnoj Gori; doprinos u oblasti kulture, doprinos u oblasti diplomatije i promocije Crne Gore; unapređenje privrednog partnerstva sa Crnom Gorom, dobročinstvo i doprinos u oblasti sporta. Nagrade je dobitnicima uručio predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković u okviru kulturno-umjetničke manifestacije **“Dani iseljenika”**.

Istovremeno, **realizacija više posjeta iseljeničkim sredinama** tokom 2017. doprinijela je produbljivanju kontakata sa iseljenicima i razmjeni mišljenja o: modalitetima unapređenja saradnje sa Crnom Gorom, realizaciji konkretnih projekata u raznim oblastima, intenziviranju aktivnosti iseljeničkih organizacija, mogućnostima jačanja njihove međusobne saradnje kao i daljem radu na omasovljenju članstva. U tom dijelu, Uprava nastoji pružiti adekvatnu pomoć u realizaciji ideja i aktivnosti od interesa za iseljeništvu i maticu, a čiji su nosioci organizacije iseljenika.

Konkretno, tokom prethodne godine, obezbijedena je finansijska podrška za realizaciju aktivnosti osam organizacija, uglavnom iz zemalja okruženja, dok je logistička pomoć pružena u realizaciji aktivnosti oko dvadesetak organizacija iseljenika iz svijeta. Tako je tokom 2017, u saradnji sa crnogorskim iseljenicima u Republici Turskoj u Kirklareliju, u okviru gradskog muzeja, otvorena **Crnogorska soba**, a dogovorena je i izgradnja Parka crnogorsko-turskog prijateljstva. Takođe, potpisan je **Memorandum o saradnji između Uprave za dijasporu i Centra za istraživanje latinoameričkih migracija** (CEMLA), koji će kao rezultat imati dvojezičnu publikaciju o evidentiranim migracijama sa prostora Crne Gore na prostor Latinske Amerike.

U dijelu **praćenja i zaštite statusnih prava iseljenika** u zemljama, prijema treba pomenuti aktivno učešće Uprave u radu Međuvladinog mješovitog odbora za sprovođenje Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava manjina; zatim pomoć crnogorskoj zajednici na Kosovu u cilju kvalitetne izrade i stvaranja ambijenta za usvajanje Strategije o

afirmaciji i integraciji crnogorske zajednice na Kosovu 2016-2021. (mart 2017.) te kontinuirani rad na jačanju, afirmaciji i boljem organizovanju crnogorskih iseljenika u Republici Srbiji.

9.2. Realizacija konkretnih projekata

Paralelno sa navedenim aktivnostima, preduzeti su konkretni iskoraci i na unutrašnjem planu od kojih izdvajamo:

Iseljeničke knjižice - U skladu sa članom 36 Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima, kao i Odlukom Vlade Crne Gore o obrascu zahtjeva, izgledu i sadržaju iseljeničke knjižice, uspješno su završene pripreme za izdavanje iseljeničkih knjižica. Izdaju se na lični zahtjev i predstavljaju javnu ispravu koja služi u svrhe predstavljanja i identifikovanja iseljenika kod državnih organa Crne Gore za vrijeme njihovog boravka u Crnoj Gori, te se u druge svrhe se ne može koristiti. Pravo na izdavanje iseljeničke knjižice imaju samo lica koja nijesu državljani Crne Gore. Može se izdati i članovima uže porodice iseljenika koji su u zajedničkom domaćinstvu, a njeno važenje je 20 godina;

Aplikacija za evidenciju iseljenika – Realizovane su aktivnosti na osmišljavanju i uspostavljanju internet aplikacije bazirane na dobrovoljnom popunjavanju upitnika od 22 pitanja koja se odnose na lične podatke, zanimanje, kontakt, zemlju prijema, vrijeme iseljavanja, članstva u nekoj iseljeničkoj organizaciji i dr. Cilj aplikacije je kreiranje baze statističkih podataka koji će omogućiti jednostavniji pregled i komunikaciju sa iseljenicima i njihovim organizacijama;

Nacrt zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima – Aktivno i posvećeno se pristupilo izradi Nacrta zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima. Organizovan je veliki broj okruglih stolova i rasprava o tekstu Nacrta zakona (Zagreb, Frankfurt, Luksemburg, Njujork, Novi Sad i Sarajevo) na kojima su u direktnoj komunikaciji sa iseljenicima razmijenjena mišljenja o novim zakonskim rješenjima, kako bi se isti na najobjektivniji i najefikasniji način prilagodio uslovima djelovanja iseljenika i regulisao način pružanja podrške kroz sufinansiranje programa i projekata, podstakla transparentnost u radu Savjeta prvenstveno kada je riječ o načinu izbora predstavnika, njihovom mandatu i postupku razrješenja. Takođe, u prethodnoj godini usvojen je Pravilnik o dopunama pravilnika o kriterijumima za raspodjelu i upravljanje sredstvima za očuvanje i jačanje saradnje sa iseljenicima;

Ljetnja škola jezika i kulture – I tokom prethodne godine organizovana je Ljetnja škola jezika i kulture, namijenjena djeci crnogorskih iseljenika. Istovremeno, obezbijedena je podrška projektima učenja jezika u iseljeničkim sredinama, pa su kursevi jezika organizovani su u Skadru, Montevideu, Buenos Ajresu i Frankfurtu;

“Istorija Crne Gore” na španskom jeziku – “Istorija Crne Gore” autora Živka Andrijaševića prevedena je na španski jezik i distribuirana našim iseljeničkim zajednicama na prostoru Argentine.

Rad i aktivnosti na saradnji sa iseljenicima su izuzetno raznovrsni, a potencijal za saradnju se može posmatrati sa više aspekata. Uglavnom se govori o ekonomskoj komponenti, ali su ne manje važni stručni, intelektualni, naučni i drugi potencijali naših iseljenika. Svi su oni prepoznati kao bitan faktor društveno-ekonomskog razvoja Crne Gore, jačanja njenog građanskog imidža, kao i snaženja nacionalnog i državnog identiteta. To je, ujedno, prirodna, društvena ali i kulturna veza sa inostranstvom i veoma značajan faktor u promociji i međunarodnoj afirmaciji modernog crnogorskog društva.

X OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

Proteklu godinu je obilježio i rad na pripremi novog Zakona o vanjskim poslovima (usvojen 16. oktobra 2017.), ali i pratećih podzakonskih akata kako bi se na adekvatan način reorganizovala struktura Ministarstva. U skladu sa tim, pravovremeno se pristupilo i izradi novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Tokom 2017, oformljene su sve predviđene organizacione jedinice i otpočelo se sa kadrovskim snaženjem istih, kako se stvorili neophodni osnovi za kvalitetno obavljanje svakodnevnih radnih zadataka.

Stoga, predlog mjera za poboljšanje rada Ministarstva, a samim tim i ostvarivanje značajnijih dometa crnogorske vanjske politike, se odnosi na:

- snaženje imidža i dalje pozicioniranje Crne Gore kao kredibilne NATO članice;
- jačanje uloge regionalnog lidera i konstruktivnog partnera i susjeda;
- aktivno angažovanje u pregovaračkom procesu sa EU, što podrazumijeva i intenzivnu diplomatsku aktivnost i predstavljanje ostvarenih rezultata u neposrednoj komunikaciji sa inostranim partnerima;
- realizaciju posjeta na visokom nivou, naročito u zemljama sa kojima nije uspostavljen redovan politički dijalog;
- afirmaciju ekonomske diplomatije i ostvarivanje veće prisutnosti Crne Gore na međunarodnim skupovima pogodnim za promociju njenih investicionih potencijala;
- proaktivno djelovanje u podsticanju saradnje sa dijasporom, kao i usvajanje i sprovođenje u praksi izmjena i dopuna Zakona o saradnji sa iseljenicima;
- jačanje administrativnih kapaciteta Ministarstva, a potom i diplomatsko-konzularnih predstavništava na najvažnijim političkim i geostrateškim adresama, uključujući i misije pri multilateralnim organizacijama, gdje je prepoznata potreba poboljšanja kvaliteta rada i fluktuacije informacija;
- poboljšanje komunikacije sa drugim organima državne uprave u cilju koordinisanja nastupa na međunarodnoj sceni;
- podsticanje i obezbjeđivanje maksimalne moguće zastupljenosti predstavnika Crne Gore u svim značajnim međunarodnim organizacijama, kako participirajući u radnim tijelima, tako i aktivnijem pristupu mogućnostima popunjavanja odgovarajućih mjesta u stručnim službama međunarodnih organizacija; intenziviranje pojedinačnih kontakata naših diplomata na svim nivoima sa predstavnicima insitucija zemlje prijema, ali i članova diplomatskog kora, te akreditovanih predstavnika pri međunarodnim organizacijama;
- zaključivanje odgovarajućih sporazuma sa prijateljskim zemljama na konzularnoj zaštiti prava i interesa naših građana u onim zemljama u kojima nemamo naša predstavništva;
- unapređenje sistema kriptovane komunikacije i zaokruženje organizacionog okvira, praćeno donošenjem i punom implementacijom bezbjednosnih pravila, uz bezbjednosnu pripremu svih službenika Ministarstva, uspostavljanje sistema klasifikovanih i neklasifikovanih akata, uvođenje elektronskog potpisa i zaštićene elektronske arhive i dr.

XI ZAKLJUČAK

Uspješnom realizacijom brojnih aktivnosti u toku prethodne godine, Ministarstvo vanjskih poslova je pružilo kvalitetan, mjerljiv i prepoznatljiv doprinos pozicioniranju Crne Gore kako na regionalnom, tako i na evropskom, ali i širem multilateralnom planu.

U prvom djelu godine, u fokusu su bile aktivnosti usmjerene na okončanje procedura za sticanje statusa punopravne članice NATO-a, što je uspješno finalizirano 5. juna 2017. Paralelno sa tim, kontinuirano je rađeno na ostvarivanju vidljivog progressa u evropskom integracionom procesu, kao i učvršćivanju regionalne saradnje i dobrosudsjskih odnosa, kao strateških vanjsko-političkih prioriteta.

U realizaciji postavljenih ciljeva, od suštinskog značaja je bila frekventna i dinamična i komunikacija sa zemljama partnerima kako tokom posjeta ili susreta na multilateralnim forumima, tako i sa njihovim predstavnicima u Crnoj Gori. Predstavnici Ministarstva, uključujući i članove diplomatsko-konzularnih predstavništava, kvalitetno su odgovorili postavljenom zadatku.

XII ORGANIZACIONA STRUKTURA

